

[Tom Behnke]

je, at da Folketinget i denne samling behandlede nr. L 44 om nedsættelse af kompensationen for arbejdsskadeforsikring, støttede Fremskridtspartiet forslaget, idet der samtidig blev givet nedslag i virksomhedsbeskatningen på 2 procentpoint.

Nu ønsker en borgerlig minister helt at fjerne kompensationen for arbejdsskadeforsikring uden at give kompenserende lettelser til erhvervslivet, hvilket forekommer overraskende og urimeligt.

Erhvervslivet er hårdt belastet af produktionsomkostningerne, som indbefatter skatter og afgifter og forsikringsordninger og alverdens andre ting, der er med til at svække erhvervslivets konkurrenceevne og dermed med til at skabe og øge arbejdsløsheden. Hvis dansk erhvervsliv skal have en chance, skal erhvervslivet lattes for skatter og afgifter i betydeligt omfang.

Hvis dette forslag, nr. L 210, bliver vedtaget, så må vi se i øjnene, at de borgerlige partier ikke ønsker at støtte erhvervslivet, og vi må se i øjnene, at de socialistiske partier ikke ønsker at støtte de arbejdsløse. Det er sørgeligt, men det er en kendsgerning. Hvis man stemmer imod, så støtter man både dansk erhvervsliv og de mange arbejdsløse, vi desværre har.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

§§ 1 og 2

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Som tidligere meddelt skal jeg efter anmodning foreløbig forbigå dagsordenens punkt 14, der i stedet vil komme til behandling efter dagsordenens punkt 17.

Den næste sag på dagsordenen var herefter:

15) Anden behandling af lovforslag nr. L 18:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Finansiering og ydelser for 2.-5. ledighedsdag, omlægning af dagpengeugen, bidrag for beskæftigelse med supplerende dagpenge, rådighedsforpligtelsen, dagpengeret ved støttet arbejde, nedsættelse af medlemsbidraget m.v.).

Af arbejdsministeren (Kirkegaard).

(Fremsat 27/12 90. Første behandling 15/1 91. Betænkning 27/5 91).

Der var stillet 39 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg skal indledningsvis bemærke, at de følgende tre punkter, anden behandling af nr. L 19, L 20 og L 15, også vil kunne omtales under dette punkt, selv om dagsordenspunkterne vil blive behandlet hver for sig.

Forhandling

Nyrup Rasmussen (S):

Her ved andenbehandlingen af nr. L 18 om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring samt de tre efterfølgende lovforslag har vi taget hul på udmøntningen af den aftale om uddannelse og aktivisering, som Socialdemokratiet, Det Konservative Folkeparti, Venstre og Det Radikale Venstre indgik den 17. maj.

Det er et ganske stort lovkompleks, som på mange områder ser ganske anderledes ud end oprindelig foreslået af regeringen. Sådan må det nødvendigvis være i et afbalanceret aftaleforlig, ikke mindst fordi det meget lange forhandlingsforløb og den grundige gennemgang af regeringens oprindelige lovforslag for det første klargjorde, at det oprindelige forslag om en udligningsfond for den første ledighedsuge med variable a-kassekontingenter og for lønmodtagerne afhængige af ledigheden reelt ikke var administrerbart og dybest set også var usolidarisk i sin tankegang.

[Nyrup Rasmussen]

Det andet hovedforslag, som også er opgivet, var tanken om en arbejdsgiverafgift på frigørelsesattester ved supplerende dagpenge. Også her viste det sig, når vi fik kigget det nøjere efter i sømmene, at det var for bureaukratisk, det var ikke heldigt, og derfor måtte det opgives.

Den samlede aftale har fået mange forskellige ord med på vejen. Jeg synes, det er rigtigt at sige, at den mest ansvarlige stemme uden for Folketinget er kommet fra dansk fagbevægelse, som klart har bakket op om de mange tusinde nye uddannelsespladser, vi nu kan skabe, og ændringerne i arbejdsmarkedspolitikken. Det gælder både de nye pligter for arbejdsgiverne, der styrker lønmodtagernes retssikkerhed, og de ændringer i dagpengereglerne i øvrigt, som er en del af aftalen.

Derimod har jeg kunnet konstatere, at der fra arbejdsgiverside er kommet noget andre toner. Det tyder på, at man fortsat mangler at få studeret aftalen og de lovforslag, der nu foreligger, mere i dybden.

Man siger, det er for dyrt for erhvervslivet, og man henviser til bortfaldet af tilskuddet til arbejdsskadeforsikringen og indførelse af den 2. arbejdsgiverbetalte ledighedsdag. Jeg vil gerne gøre tre kommentarer til det synspunkt.

For det første er det en realitet, at de samlede arbejdsgiveromkostninger er lavere end oprindelig foreslået af regeringen i den såkaldte udligningsfond. Omkostningerne kan holdes nede på maksimalt et sted mellem 0,22 og 0,25 pct. af lønsummen.

For det andet synes jeg, man skal sige til virksomhederne og til arbejdsgiverne, at hele ideen med arbejdsgiverbetaling for de første to ledighedsdage i virkeligheden er at opnå en langt bedre personaleplanlægning på danske virksomheder. I alt for mange år har visse arbejdsgivere misbrugt bl.a. de supplerende dagpenge, de har været en sovepude for en for dårlig personalepolitik. Man bør også være opmærksom på, at det er ingen tilfældighed, at Danmark er det land i Europa, der har den højeste omsætning, det største gennemtræk af folk i virksomhederne.

Derfor er svaret til danske arbejdsgivere: I stedet for at koncentrere jer om, hvordan de umiddelbare bruttoomkostninger ser ud, kan I selv påvirke og nedbringe udgifterne til arbejdsgivergodtgørelsen ved afskedigelser og hjemsendelser gennem først og fremmest en bedre personaleplanlægning.

Og for det tredje synes jeg, vi skal sige til virksomhederne: Husk nu på, at vi med den nye aftale får løftet meget betydelige uddannelsesopgaver, som ikke mindst vil komme virksomhederne og medarbejderne til gode.

Når man ser på kommentarerne til aftalen, synes jeg i virkeligheden, det mest forstemmende har været oplevelsen af partiet Venstre som aftalepart. Næsten før blækket var tørt, var der ingen ende på, hvor ubetydelig, hvor utilstrækkelig og hvor halvdårlig en aftale der var tale om, og hvor meget der skulle ændres næsten dagen efter.

Jeg vil sige ligeud til partiet Venstre: Det er dårlig aftalemoral. Det er en af forklaringerne på, at befolkningen en gang imellem har svært ved at forstå, hvad der foregår herinde.

Derfor er jeg glad for, at Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre tog hurtigt fat med klar afstandtagen fra partiet Venstres forsøg på at kaste grus i maskineriet og skabe ny usikkerhed om aftalens indhold og en lige så klar understregning af, at der ikke kan gennemføres kontingentforhøjelser til a-kasserne gennem ny lovgivning i indeværende overenskomstperiode. Så skulle der være sat punktum for den sag, selv om det ville have været befriende at opleve partiet Venstre sige klart og entydigt, også i kommentarerne i praksis, at man naturligvis bakker op bag den aftale, man selv er en del af.

Vi har det her i Folketinget og i dagspressen med at interessere os mest for selve dramaet under forhandlingsforløbet.

Underholdningen bliver oftest mest omtalt, og bagefter er det, som om selve indholdet nærmest bliver klippet fra eller bliver omtalt i en parentes. Det er synd, for det er en god aftale, der indeholder mange gode perspektiver. Det er kompliceret stof; bevares, men som et tidligere svensk regeringsmedlem har sagt det: Dramaet findes i detaljen.

Hvis vi prøver at kigge på de enkelte hovedbestemmelser, hæfter jeg mig i hvert fald på mit partis vegne ved 4 hovedrækkevidder af denne nye aftale:

1. Vi kan nu finansiere en række påtrængende nye uddannelsespladser, som sammenlagt når over det mål, vi har sat os, med de 15.000 nye pladser.

2. Vi har opnået et historisk gennembrud, når det gælder lønmodtagernes retssikkerhed på arbejdsmarkedet. For første gang får vi nu lov-

[Nyrup Rasmussen]

fæstet klare forpligtelser til, at arbejdsgivernes dokumentation ved afskedigelser og ved hjemsendelser bliver markant forbedret, og vi får oplyst på den sidste lønseddel eller erklæring, hvilken arbejdsgivergodtgørelse den enkelte har krav på.

3. Vi får givet et nyt ekstra skub til en bedre personalepolitik på vore virksomheder gennem indførelse af den 2. arbejdsgiverbetalte ledighedsdag.

4. Vi har fået rådighedsreglerne afbureaukratiseret, og vi har især fået afskaffet det lidt ydmygende og oftest helt meningsløse jobsøgningsskema, som vi kender så mange dårlige eksempler på.

I beskæftigelsesprojekterne er indført en ny oplæringsperiode, og jeg vil ikke lægge skjul på, at det er en del af det politiske kompromis, som denne aftale jo også er udtryk for. Det er vores håb, at denne oplæringsperiode vil blive forstået af kommunerne som en del af den periode, hvori man bør satse på intens vejledning og på uddannelsestilbud med efterfølgende beskæftigelsestilbud i den resterende beskæftigelsesperiode. Jeg tror egentlig også, at vi, hvis vi får løftet dette lands vækst og produktionsudvikling, kan se frem til længerevarende beskæftigelsesprojekter end den periode, vi jo kender i lovgivningen og i praksis.

Gamle aftaler skal overholdes, før nye kan indgås. Det har vi sagt fra Socialdemokratiets side fra starten på disse forhandlinger. Derfor er det vigtigt, at vi nu har fået lære- og praktikpladslovgivningen på plads, og det er ikke mindst afgørende, at vi igennem det nye lovkompleks og aftalen får tilført arbejdsformidlingen og uddannelsestilbudsordningen nye ressourcer, som der virkelig var og er akut behov for.

Jeg skal indtrængende opfordre arbejdsministeren og finansministeren til at få omsat også den del af aftalen i praksis, så hurtigt det overhovedet er muligt, sådan at vi får realistiske muligheder for at løfte personaleniveaet i arbejdsformidlingen, så vi når de mål, vi har sat os, så hurtigt som det overhovedet fysisk er muligt.

Jeg skal slutte med at understrege, at aftalen selvsagt ikke løser alle behov, langt fra. Jeg er desværre bekymret for, at vi fortsat til sommer risikerer at stå med ganske mange unge, der ikke kan få deres uddannelsespladser fremskaf-

fet. I det lidt længere perspektiv er der også et tiltrængt behov for en egentlig reform af hele efteruddannelsesindsatsen, der virkelig kan løfte, og en mere sammenhængende aktiv arbejdsmarkedspolitik.

Det ændrer imidlertid ikke ved det grundlæggende. Lad os nu høre op med at beklukke dagpengesystemet, at antyde gang på gang, at den ene eller den anden milliard kroner kan spares i dagpengesystemet på grund af mistænkeliggørelse, eller at folk ikke ønsker at tage arbejde. Lad os dog konstatere, at mobiliteten på arbejdsmarkedet er rimelig høj i Danmark, og lad os fastholde, at hvis vi ser på udlandet, så kan vi faktisk se, at forskelle i dagpengesystemet ikke afspejler forskelle i ledigheden mellem de faglærte og de ikkefaglærte. Undervisningsministeren skulle også interessere sig for den kendsgerning, at ledigheden blandt de ikkefaglærte er dobbelt så stor som blandt de faglærte.

Jeg skal slutte med at sige, at jeg håber, at det næste, der skal ske, at få skabt nogle flere job her til lands, kan igangsættes som en af de afgørende forudsætninger for, at også denne aftale kan fungere efter sit endelige hovedsigte.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Grunden til, at jeg går på talerstolen nu, er, at jeg savner finansministeren. Det er finansministeren, der har indgået denne aftale, men han er her ikke. Han har begået en artikel i en avis, der hedder B.T., den 24. maj 1991. Når jeg går op umiddelbart efter hr. Nyrup Rasmussen, er det for at høre, om hr. Nyrup Rasmussen og dermed Socialdemokratiet er enige i, hvad ministeren skriver i sin artikel, for den artikel er skrevet efter, at man har indgået forliget.

Jeg vil tillade mig først at citere overskriften: »Misbruget skal stoppes«. Dernæst:

»Aftalen er derfor et skridt i den rigtige retning – et helt nødvendigt skridt forud for, at en stor dagpengereform kan gennemføres. Før vi kan begynde at diskutere finansiering af dagpengesystemet og en ydelsesreform, må vi jo misbruget til livs . . .«.

Jeg vil godt spørge, om man i de aftaler, man nu har indgået, er derhenne, hvor man har sikret, at der ikke inden for en overskuelig fremtid – en overskuelig fremtid er meget kort i dette Folketing – sker det, der plejer at ske, at hver

[Lilli Gyldenkilde]

eneste nye samling begynder med, at man kommer med nye dagpengebeskæringer.

Jeg er nødt til at spørge hr. Nyrup Rasmussen, som jo har indgået aftalen med finansministeren, for finansministeren er her ikke, og jeg føler ikke, at der er andre, jeg kan spørge på denne måde, end de to hovedforhandlere.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Meget kan fru Lilli Gyldenkilde formå mig til, men med hensyn til at svare på finansministerens vegne må jeg melde fra. Det må være finansministerens opgave. Jeg har det i øvrigt som fru Lilli Gyldenkilde. Jeg undrer mig også over, at finansministeren ikke er til stede her i salen, og jeg kan kun sige, at skulle han dukke op, så er fru Lilli Gyldenkilde som jeg som bekendt en del af systemet, der kan stille de spørgsmål, der skal stilles.

Jeg vil gerne sige til det, der er citeret i B.T., at jeg finder det betænkeligt, at vi ser antydninger af opbakning bag Venstres synspunkter efter denne aftales indgåelse. Jeg vil ikke indgå i en polemik lige nu om den B.T.-artikel, men kun sige, at jeg er grundlæggende uenig i det synspunkt, finansministeren her har givet udtryk for.

Derfor er jeg dobbelt glad for, at det i forbindelse med aftalens indgåelse lykkedes – og det vil jeg også gerne vise Det Radikale Venstre en klar erkendtlighed for – at få skabt ro om vilkårene for, at denne aftale nu kan blive gennemført i praksis. Jeg har hæftet mig meget ved, at der er enighed om, at der ikke via ny lovgivning kan gennemføres kontingentstigninger i indeværende overenskomstperiode.

Og så må jeg sige, at jeg håber, at den debat, vi nu får, indebærer, at finansministeren svarer direkte. Jeg kan ikke vide, hvad der er forklaringen, men jeg synes, det ville være naturligt, som fru Lilli Gyldenkilde var inde på det, at finansministeren var til stede her.

Vi er ikke tjent med, at der fortsat er den usikkerhed, Venstre har skabt. Det ville være nyttigt, hvis finansministeren kunne afklare den, så vi kan få skabt de bedst mulige vilkår for, at denne aftale kan gennemføres ordentligt i praksis.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Det er bare en kort bemærkning til de to ordførere, der har været på talerstolen.

Det tilkommer selvfølgelig ikke mig at tage finansministeren i forsvar, men jeg synes, det er temmelig unfair at lade, som om man ikke aner, hvad der foregår uden for Christiansborgs mure. Enhver ved, hvor finansministeren er i øjeblikket. Enhver ved, hvad finansministeren er optaget af i øjeblikket, nemlig lægekonflikten. Og der er gode grunde til, at han ikke kan være her. Det kunne man godt tage en anelse hensyn til.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Inden temperamentet løber af med nogen herinde, synes jeg, det er passende, at jeg går herop. Jeg spurgte jo Socialdemokratiets hovedordfører, om han var enig i, hvad der stod i den artikel. Det har jeg fået svar på; det er man ikke fra Socialdemokratiets side, og det svar er jeg glad for.

Så vil jeg føje til, at jeg tænkte ikke lige i øjeblikket på, at finansministeren sad i de forhandlinger, men så må jeg jo sige, at der jo findes andre ministre i salen, herunder en arbejdsminister, og det må egentlig siges at være hans område, vi diskuterer. Han kunne have svaret på, om holdningen bag dette også er arbejdsministerens holdning. Det er nemlig ganske interessant at få at vide, hvad de aftaler, der er indgået, betyder, og om de holder i det, jeg kalder overskuelig fremtid.

Jeg vil godt medgive fru Lone Dybkjær, at det var i orden, at jeg fik den over næsen, når finansministeren sidder i andre vigtige forhandlinger. Helt i orden, den tager jeg til mig. Jeg tænkte ikke over det, men her er altså andre ministre, og derfor vil jeg rette mit spørgsmål til arbejdsministeren. Er det også arbejdsministerens og dermed regeringens holdning, at dette er et nødvendigt skridt, før vi, som der står i B.T., kan begynde at diskutere finansiering af dagpengesystemet og ydelsesreform, og hvornår skal det i givet fald indtræffe?

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Jeg skal i al beskedenhed, som det nu er min vane, gøre opmærksom på, at det faktisk er mi-

[Arbejdsministeren]

ne lovforslag, i hvert fald de tre af dem – det fjerde lovforslag er mig bekendt socialministerens – så det er naturligvis min opgave sammen med socialministeren at besvare eventuelle spørgsmål til regeringen på regeringens vegne.

Med hensyn til avisartikler, som har været her og dér, skal jeg ikke kommentere dem, men blot henvisse til den betænkning, som er afgivet af Arbejdsmarkedsudvalget, hvor der præcist i bilaget til betænkningen er gjort rede for, hvad parterne er bundet til. Jeg skal tillade mig at citere herfra:

»Parterne er enige om, at aftalen alene omfatter de områder, som er specificeret i ovenstående aftaletekst. Hvor ikke andet er anført, gælder aftalerne indtil udgangen af 1993.

På områder, som ikke er udtrykkeligt specificeret i aftaleteksten, står parterne frit.«

Det vil sige, at Socialdemokratiet naturligvis har ret til og mulighed for at argumentere for sine synspunkter i dagpengespørgsmål, ligesom man naturligvis også i regeringspartierne har en sådan ret. Og den er der bestemt ingen der kan forhindre nogen af parterne i at benytte sig af.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

På dette tidspunkt på dagen forlænger man jo nødig debatten, men på den anden side kan det jo ikke være anderledes, end at vi må have oplysninger frem, og derfor vil jeg spørge arbejdsministeren direkte: Vil der inden aftalens udløb blive tale om en finansieringsreform og ydelsesreform på dagpengeområdet? Det kan besvares med et ja eller et nej.

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Jeg skal blot igen henvisse til den helt præcise formulering, der indgår i betænkningen. Der står, hvad man har bundet sig til, og hvad man ikke har bundet sig til. Dér står parterne udtrykkeligt frit.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Der kom lige en bemærkning om, at friheden skal bruges til at lade være med at besvare spørgsmål. Så håber jeg også, at Folketingets formand forstår, at man er nødt til at spørge igen.

Jeg synes, det var et meget enkelt spørgsmål, jeg stillede. Jeg spurgte ministeren, om man ikke kan forestille sig, at der vil blive tale om, at der kommer forslag om en ny finansiering af dagpengesystemet og en ydelsesreform i den periode, denne aftale er indgået for.

Jeg er faktisk også interesseret i at høre, om Socialdemokratiet mener, at der godt kan det eller der ikke kan det. Det kan også være interessant. Men jeg synes altså, at arbejdsministeren skylder os et svar på det her. Jeg ved godt, hvad mange tror, nemlig at der er lavet en aftale, så der ikke kan foregå noget på det her område inden for de kommende to år. Det er ikke min opfattelse.

Hvis det er sådan, så vil jeg gerne afkræftes eller bekræftes; det har jeg brug for, og det har andre sandelig også brug for at få at vide. Så jeg vil godt appellere til ministeren en gang til, og så vil jeg sige: Intet svar er også et svar for mig.

Pia Christmas-Møller (KF):

Uanset hvor længe og hvor gerne vi ville have en grundig dagpengereform, er det et faktum, at regeringen ikke har forventet, endside lagt op til en dagpengereform i dette forår. Der er derfor ikke den fjerneste grund til at overraskes eller endog skuffes over, at det resultat, vi nu står med, ikke kan kaldes en reform.

Selv om jeg lige før var ved at komme lidt i tvivl, så har vi jo tradition herinde for, at når der først er indgået et forlig, ripper man ikke i fredspibens stund op i alle de uenigheder, der har været undervejs. Tanker er imidlertid toldfrie, og derfor kan ingen høre det, hvis nogen skulle komme til at tænke på, hvordan situationen rent faktisk var lige efter valget, hvor Socialdemokratiet meddelte den undrende offentlighed, at Socialdemokratiet overhovedet ikke ville så meget som deltage i et forhandlingsmøde med regeringen om dagpenge- og uddannelsesspørgsmålene.

Som sagt kan ingen høre det, hvis nogen skulle tænke, at det på den baggrund faktisk er ganske pænt klaret, at vi nu står med et forlig netop mellem regeringen, Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre. Den udvikling er vi glade for i den konservative gruppe, og det vil jeg til gengæld gerne sige højt.

Forligets indhold er et skridt i den rigtige retning, og det løser den stillede opgave, nemlig at skaffe 10.000–15.000 nye uddannelsespladser

[Pia Christmas-Møller]

finansieret gennem nødvendige ændringer og stramminger i dagpengesystemet. Med andre ord: Vi skulle fortsætte arbejdet med at erstatte den passive forsøgelse med en aktiv indsats. Vi skulle fortsætte arbejdet med at rydde op i reglerne for hjemsendelse og supplerende dagpenge, så vi får mere og mere has på den mildt sagt u hensigtsmæssige udnyttelse af ressourcerne, som vi i dag ser alt for mange eksempler på. Det var hovedintentionerne, da vi gik i gang, og det er rent faktisk lykkedes at bevæge tingene i den retning. Det er vi godt tilfreds med.

Jeg vil her gerne fremhæve nogle af elementerne i forligsaftalen: For det første forbedringen af uddannelsesindsatsen, som det samlede forlig indebærer på flere niveauer. 10.000 nye uddannelsespladser er virkelig noget, der kan mærkes, ikke mindst for de mange unge i uddannelseskøen. En række uddannelsesområder vil få fri eller næsten fri adgang. Særlig vægt lægger vi på forøgelsen af pladserne på erhvervsuddannelsesområdet; det er jo blevet efterlyst ikke alene af de unge, men også af de toneangivende i erhvervslivet.

Det er samtidig vigtigt for os, at indsatsen omfatter en bred vifte af fagområder. Også det faktum, at der er afsat en uddannelsespulje på 200 mio. kr., som kan bruges fleksibelt afhængigt af, hvor behovene viser sig, er vi godt tilfreds med.

Vi synes, at det er godt, at arbejdsmarkedsuddannelserne er med, ligesom vi synes, det er fint med den effektivisering, der lægges op til på efteruddannelsesområdet gennem øget brugerbetaling.

Vi er glade for, at der også på ungdomsydelsesområdet er sket tilfredsstillende skridt i den rigtige retning ved at udvide ordningen til også at omfatte de 20-årige, og vi er glade for den aftale, vi har, om at se på de lidt ældre unge til efteråret.

På hjemsendelsesområdet har det for os været meget centralt at få videreført overgangsordningen for arbejdsgiverbetaling af første ledighedsdag, simpelt hen af hensyn til de særlig udsatte brancheområder, som vi har hørt en hel del til på det seneste. Uden dette forlig ville der ikke være nogen begrænsning på antallet af gange, en arbejdsgiver skulle betale første ledighedsdag efter 1. juli i år.

Vi er også glade for, at beskæftigelseskriteriet er udvidet med en fordobling. Det er en klar forbedring.

Med hensyn til arbejdsgiverforpligtelsen for anden ledighedsdag er det meget vigtigt at hæfte sig ved ikrafttrædelsestidspunktet, som er nøje afstemt, så parterne kan tage højde for det ved næste overenskomstforhandling i 1993.

For Det Konservative Folkeparti er det i det hele taget afgørende, at begge parter på arbejdsmarkedet får et mere direkte ansvar for en effektiv udnyttelse af dagpengeressourcerne gennem en bedre planlægning og derigennem ved at begrænse antallet af kortvarige ledighedsperioder.

A-kassesystemet har kun en selvstændig betrettigelse som forsikringsordning mod tabt arbejdsfortjeneste, hvis det begrænser sig til en personkreds, der har eller har haft tilknytning til arbejdsmarkedet. Det formål tjener forslagene om ændrede optjeningsregler. Præcis det samme gør strammingerne af rådighedsreglerne, som er helt nødvendige skridt i den rigtige retning. Der er faktisk på disse områder tale om intet mindre end systemgennembrud.

Reglerne for supplerende dagpenge har givet anledning til megen dagpengetænkning. Det gøres der også noget ved i denne omgang. Fast nedsat tid kan nu kun suppleres med dagpenge i 52 uger, hvilket vi synes er en ganske rimelig begrænsning. Derudover indføres en ny 90 pct.-sats af maksimum ved udbetalinger i såkaldte skæve uger. I dag har vi set eksempler på, at nogle ledige kan risikere at gå ned i indkomst ved at overtage nogle timers arbejde. Det misforhold retter den nye sats op på, og det er godt nok.

Men jeg kan ikke undlade her at lufte min bekymring over selve måden, ændringsforslaget er udformet på. Ændringsforslaget lægger op til, at alle uanset forudgående indkomst, uanset den herpå beregnede dagpengesats og herved uanset den sats, der udbetales i uger med fuld ledighed, skal have denne faste sats i skæve uger, også selv om de plejer at få mindre. Det betyder i praksis, at nogle vil opleve det noget besynderlige, at 1 times arbejde i en uge vil give dem en automatisk dagpengeforhøjelse på 500-600 kr. eller mere ugentlig. Det kan ikke siges at være i speciel god samklang med beregnings- og forsikringsprincippet i dagpengesystemet.

Unødvendigt bureaukrati giver udformningen også, men hvad værre er: Det kan give anledning til lidt kreativ dagpengetænkning, som

[Pia Christmas-Møller]

vi jo netop så gerne vil undgå. Nå, forlig er forlig, det står vi naturligvis ved; men skulle denne lille problemstilling ikke være politisk tilsigtet, kan den jo nemt ordnes i udvalget. Det kræver kun ændring af 2-3 ord.

Alt i alt er vi godt tilfreds med resultatet. Vi noterer også med stor glæde den socialdemokratiske ordførers bemærkninger om, at forliget her ikke på nogen måde ændrer ved behovet for en gennemgående dagpengereform på et senere tidspunkt, og det noterer vi med stor tilfredshed.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Jeg tror, fru Pia Christmas-Møller gør sig skyldig i to misforståelser. Den ene er, at der ikke med denne aftale er indført brugerbetaling i arbejdsmarkedsuddannelsessystemet. Det må jeg korrigerer for. Der er indført en ny form for eller en supplerende form for indtægtsdækket virksomhed, som udtrykkeligt tilgår AMU-centrene igen og skal bruges til udvidelse af uddannelsesstilbudene, og man vil også se af forslaget, at det spektrum af priser på slutcertifikaterne, der er indlagt på uddannelsesområdet, netop er indlagt for udtrykkeligt at kunne tilgodese det virksomhedsbehov, der er.

Det andet, jeg synes vi skal understrege, er, at de ledige fortsat uden betaling vil have fulde rettigheder til at være deltagere i AMU-centrene.

Så havde jeg et spørgsmål til fru Pia Christmas-Møller, der gik på de såkaldte skæve uger. Kan vi ikke få belyst, hvordan man skulle nå op på 500-600 kr., som det blev nævnt her fra talerstolen? Jeg må lige erindre om, at det aldrig kan blive en hel uge på 90 pct. af maksimaldagpengesats, vi taler om. Så er det jo normal dagpengeoptjening, der er tale om.

Og endelig: Husk nu på, at en af de afgørende begrundelser for, at denne ændring kommer igennem nu, jo er, at det skal kunne betale sig at gå på arbejde. Alt for mange gange har vi set, at kombinationen af to dages arbejde og tre dage på dimittendsats har været lavere, end hvis man var fuldtidsledig i en hel uge. Derfor er argumentet i virkeligheden omvendt, fru Pia Christmas-Møller. Tværtimod indebærer denne ændring, at motivationen for at påtage sig arbejde også i de skæve uger er langt, langt stærkere, end den var før. Ellers havde vi jo heller ikke foreslået det.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Til hr. Nyrup Rasmussen vil jeg sige, at jeg ikke tror, der ligger nogen misforståelse til grund for vores syn på spørgsmålet om den indtægtsdækkede virksomhed på AMU-området. Jeg har tilladt mig at bruge ordet brugerbetaling. Det bryder Socialdemokratiet sig ikke så meget om. Det skal vi ikke hidse os op over; jeg tror ikke, at vi her ser grundlaget for noget politisk problem overhovedet.

Vi er yderst tilfreds med, at der indføres et krav om betalingsgodtgørelse, hvis man melder fra meget sent. Vi får derigennem effektiviseret udnyttelsen på hele området, og det er jo ideen. Det har det hele tiden været; det har ikke været ideen, at man skulle nedsætte antallet af uddannelser; tværtimod skulle vi igennem effektivisering øge uddannelseskapaciteten.

Med hensyn til de skæve uger kan jeg give hr. Nyrup Rasmussen et eksempel fra virkelighedens verden. Vi gennemførte for nogen tid siden f.eks. på det selvstændige område en minimumssats; den er i dag på 273 kr. Den kan udbetales til selvstændige, som ikke har et positivt beregningsgrundlag, fordi det er gået rigtig, rigtig dårligt i den selvstændige virksomhed.

Disse mennesker vil i dag med 1 times arbejdsindsats i en uge kunne få 368 kr. i sats i stedet for, altså næsten 100 kr. mere pr. dag i en 6-dages-uge. Det er helt klart, at en gruppe, ikke blot selvstændige, men også lønmodtagere, på denne måde vil få en ganske særlig fortrinstillig, som ikke er i særlig præcis harmoni med det øvrige princip i dagpengesystemet.

Helge Sander (V):

Under eftermiddagens debat om skattelovene blev der givet udtryk for, at det var meget kompliceret stof. Jeg synes også, man roligt kan sige, at det, vi beskæftiger os med her i disse lovforslag, er temmelig kompliceret, og det kom jo ikke mindst til udtryk i den ordveksling, vi just havde mellem den konservative ordfører og den socialdemokratiske ordfører med hensyn til risikoen for kreativ dagpengetækning. For øvrigt vil jeg sige, at hvis det er således, at vi skal tilbage til udvalget med dette forslag, så håber jeg, det er noget, vi kan få mulighed for at dyrke, for det virker umiddelbart temmelig urimeligt, som det blev fremstillet af fru Pia Christmas-Møller.

[Helge Sander]

Men ellers vil jeg sige, at vi med dette dagpengeforslag har taget et lille, men ganske fornuftigt skridt. Et skridt, der skaber øgede muligheder med hensyn til uddannelser og samtidig skaber en rimelig opstramning inden for dagpengesektoren.

Først og fremmest synes vi, der er grund til at glæde sig over de mange uddannelsespladser, hvor vi primært noterer os, at en lang række af dem er meget erhvervsrettede. Vi tror – som det også kom til udtryk i hr. Nyrup Rasmussens tale – at vi får behov for disse bedre uddannede medarbejdere, simpelt hen fordi alle tendenser jo tyder på, at der i vort land heldigvis kommer endnu mere gang i hjulene. Væksten og produktiviteten vil stige, og derfor kommer der også en stadig større efterspørgsel efter veluddannede medarbejdere. Så det er vi selvfølgelig vældig tilfreds med.

Vi er også tilfreds med, at der sker opstramning inden for flere områder med hensyn til dagpengereglerne. Misbruget inden for hjemsendelse og supplerende dagpenge er noget, vi har trængt til at se på gennem længere tid, og her er der heldigvis sket klare forbedringer. For supplerende dagpenge fortsættes linjen fra arbejdstilbudsforliget i 1988. Her blev den hidtil ubegrænsede ret til supplerende dagpenge på fast nedsat tid begrænset til 78 uger. Denne grænse nedsættes nu til 52 uger, samtidig med at adgangen til arbejdstilbud ophæves. Vi er selvfølgelig vidende om, at der var nogle, der havde et inderligt ønske om, at denne reducere- ring var blevet yderligere forstærket, men i første omgang noterer vi med tilfredshed denne reducere- ring fra 78 til 52 uger.

For så vidt angår hjemsendelsesproblematikken har vi store forventninger til de muligheder, der ligger i forsikringsordningen, som er skitseret i forliget. Vi vil faktisk både håbe og appellere om, at denne forsikringsordning bliver til virkelighed den 1. juli 1992. Vi tror, der ligger nogle gode muligheder i den. Og hvis det ikke skulle ske, så er der også i forligsteksten taget højde for, hvad der skal ske i de efterfølgende år med hensyn til den anden ledighedsdag, dog maksimum 16 dage.

I det hele taget er vi her ved et af de områder, hvor vi kan sige, at det i hvert fald var godt, at vi kom frem til et resultat, for uden et resultat var alle de udsatte brancheområder pr. 1. juli kommet i en situation, hvor de ikke havde en løsning, som var tilfredsstillende for dem.

Tilgangen til dagpengesystemet begrænses gennem ændrede regler for optjeningen af dagpengeretten, og den del af kontanthjælpssystemet, der hidtil har virket som en dagpengegenerator, er herefter blev stærkt reduceret. Det kræver således udført arbejde gennem en længere periode, for at man kan opnå dagpengeretten.

For dagpengemodtagere skærpes rådighedsreglerne. Udeblivelse anden gang får den konsekvens, at man mister dagpengeretten, og det er selvfølgelig en temmelig kontant konsekvens. Til gengæld føler vi, det er en rimelig ordning, og vi tror – ud over det rimelige – også på, at det er en af de ordninger, der er med til at skabe større tillid til systemet. Det dér med, at man ikke møder frem, og at der så ikke sker noget som helst, er i hvert fald ikke noget, der er med til at fremme tilliden til vores dagpengesystem.

På samme måde synes vi også, det er vigtigt, at vi får stoppet det hul, der ellers ville være blevet i forbindelse med bacheloruddannelsen; det bliver jo dækket med et ændringsforslag, der kommer i en senere lov.

Alt i alt lægger vi altså vægt på de positive tendenser, som gemmer sig bag ændringsforslagene. Det er optjening af dagpengeretten, retten til supplerende dagpenge, opstramning med hensyn til rådighed, hjemsendelsesordningen og så ikke mindst det øgede antal uddannelsespladser.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Da jeg ikke fik svar på mit tidligere stillede spørgsmål, vil jeg allerede nu sige, at hvis ikke jeg får svar på det, inden debatten er færdig, så må jeg bede om at få sagen tilbage til udvalget med henblik på at få et samråd med ministeren. Jeg har ikke lyst til at trænere på nogen som helst måde, men jeg synes, det her må afklares, og det var lettere, at vi fik svaret fra ministeren her. Men vi får se, hvordan behandlingen går. Sådan bliver det i al fald, hvis jeg ikke får noget svar.

Så skal jeg ellers sige, at den borgerlige regering traditionen tro hvert år er kommet med et dagpengeforslag, den godt ved den ikke kan komme igennem med, og der er efter min bedste mening hver gang indbygget nogle afsnit, der nærmest er beregnet på at blive taget ud igen efter svære forhandlinger med bl.a. og især Socialdemokratiet. Og således også i år.

[Lilli Gyldenkilde]

Derfor skal jeg med det samme sige, at af de ændringsforslag, som er stillet, er der en række, vi stemmer for, fordi det er klare forbedringer i forhold til det eksisterende forslag, men til gengæld er der dele af dette forlig – og det kommer jeg tilbage til – som vi må stemme imod. Derfor er vi i den stilling, at vi stemmer imod ændringsforslag nr. 12, 15, 16, 17, 20, 31 og 39. Nr. 31 er Kristeligt Folkepartis ændringsforslag. Med de stop, der er sat ind i loven med hensyn til at betale 2. g-dag, er der faktisk taget højde for, hvad Kristeligt Folkeparti mener, så derfor stemmer vi også imod Kristeligt Folkepartis ændringsforslag.

Dette med, at man skulle sætte ind over for hjemsendelsesmisbruget hos arbejdsgiverne, var der jo et stort flertal herinde allerede ved førstebehandlingen som godt ville være med til at ændre. Der var også et stort flertal for, at vi skulle finde penge til de mange uddannelsespladser, om end der ikke var flertal for at tage pengene fra en eller anden gruppe arbejdsløse. Det vil sige, at de to hovedproblemer, som er blevet løst her eller er godt på vej til det, var der faktisk flertal for, uden at det behøvede at betyde, at der blev givet indrømmelser over for nogle dagpengeforringelser.

SF sagde meget tidligt i forløbet, at vi var indstillet på at løse både hjemsendelsesmisbruget og skaffe uddannelsespladser, og vi foreslog så, at vi skulle indføre et solidaritetsbidrag, som alle, der ikke betalte a-kasse, skulle bidrage med. Det betyder ikke, at alle skal tvinges i a-kasse – det skal jeg pointere – men der var ikke rigtig nogen, der var interesseret i, at vi skulle forhandle videre på det grundlag. Men vi ønskede jo at skaffe nogle flere penge, sådan at vi kunne få nogle flere i uddannelse.

Alt dette til trods blev der indgået et dagpengeforlig, der strammer på rådighed og ensidigt rammer dem, der er fuldtidsforsikrede, men arbejder på deltid med supplerende dagpenge. Optjening af dagpenget forringes for de unge, og omregning til bistandshjælp forringes fra 3 måneder og helt op til 12 måneder. Man har nu virkelig lavet en svingdørseffekt, hvor kommunerne skal sætte unge mennesker i beskæftigelse, ikke har råd til at give dem beskæftigelsen i 12 måneder, men strammer ind her, så man ikke kan få lavet omregning på nogen som helst måde; man kan ikke optjene til dagpengetretten, og når man er færdig med 9 måneders ar-

bejde, som er det typiske i tilbud, er man tilbage på bistandskontoret.

Det er elendigt. Elendigt er ikke for stærkt et udtryk at bruge, når man har lavet sådan et forlig på det område.

Jeg skal sige lidt om supplerende dagpenge. Det kommer ikke bag på nogen, at SF altid har holdt fast i og vil blive ved med at holde fast i, at det er bedre med lidt tilknytning til arbejdsmarkedet end slet ingen. Kun de, der arbejder på deltid, er afhængige af en fuldtidsindtægt, fordi baggrunden for, at de er fuldtidsforsikrede, er, at de har haft arbejde på fuld tid tidligere, men så har måttet tage imod deltidsarbejde, hvor det ikke var muligt at få fuldtidsarbejde; derfor har de så været berettiget til at få supplerende understøttelse.

Og hvad er det så, vi nu gør? Ja, nu gør vi det – og det forekommer mig fuldstændig ejendommeligt, at en borgerlig regering med alt, hvad den siger om dagpengemisbrug, kan gå ind og lave en sådan ordning, det undrer mig nu også, Socialdemokratiet gør det – at vi laver en ordning, hvorefter folk kan arbejde på deltid med supplerende understøttelse i 52 uger, altså ca. 1 år, og efterfølgende kan de så selv vælge, at de nu vil være arbejdsløse. Det er jo det, man indfører med det her. Det forekommer mig fuldstændig ejendommeligt, og jeg er jo ikke den eneste, der er bekymret over det og mener, at der er besvær med at få det forklaret nogle steder. Jeg står her med Information fra den 21. maj, hvor Karl Stiesen som den, der har mest forstand på dagpengeregler her i landet, er citeret således:

»Det bliver svært at forklare, hvorfor man ikke må få halve dagpenge, men gerne må få fuld understøttelse«, siger A-kassernes Samvirke.

Og det er et sådant forlig, man har lavet. Det er det, der blev tilbage. Man greb ind over for en af de svageste grupper, der overhovedet er på arbejdsmarkedet. Og så skal jeg da ikke undlade at sige, at hovedparten af dem, der arbejder på de ordninger, jo er kvinder, og hovedparten arbejder i øvrigt også inden for den offentlige sektor.

Hvis det var sådan, at vi i morgen kunne anvise alle fuldtidsarbejde, så er det klart, at SF var med på at ændre reglerne, men vi ved jo, at der er nogle, der har det nødig. Jeg fatter ikke, at Socialdemokratiet kan gå med til det, og jeg fatter slet ikke, at de borgerlige kan gå med til

[LIII Gyldenkilde]

det her. Det er helt uden for deres egen ideologi at give nogen lov til at gå på arbejdsløshedsunderstøttelse, hvor de faktisk bliver nødt til at opsiges halvdagsarbejde for at gå fuldtidsledige.

Vi ved fra undersøgelser – vi har ikke kunnet få dokumentation for det, det har vi i øvrigt ikke for ret mange af disse ting – at den ordning, der blev lavet med 78 uger på deltid, hvorefter man kunne få et arbejdstilbud, har betydet, at størsteparten af dem, der arbejdede på deltid med supplerende understøttelse, når de nåede til det tidspunkt, hvor de kunne få et arbejdstilbud, gerne ville have det. Størsteparten af dem ville have det. Altså er der her ikke tale om noget misbrug, for de mennesker vil gerne have arbejde. Og i og med at de gerne vil det og nu får lejlighed til enten at få fuldtidsunderstøttelse eller nøjes med deltidsarbejde – og det kan de jo ikke, fordi de har brug for pengene – så får vi bare det resultat, at der ikke bliver nogen besparelser på dagpengene på det område, og så har man lavet stor ståhej for ingenting, og man har skadet nogle mennesker ubodeligt.

Jeg fatter ikke, at det forlig er blevet indgået. Jeg fatter det ikke, og det er vist tydeligt for enhver, at vi agter at stemme imod det.

Jeg skal også sige, at jeg godt kan forstå, at man har kigget lidt på bachelorordningen, men det er jo bekymrende, at når undervisningsministeren giver sig til at modulopbygge uddannelserne, får det konsekvenser på dagpengeområdet. Når man nu har taget hul på det princip, vil der jo være mange fremover, som virkelig ikke kan gøre deres uddannelse færdig og derfor går ud og får et arbejde, og når de har arbejdet i et års tid eller to, siger de til sig selv: Nu går jeg ud og får gjort uddannelsen færdig. Jeg har jo muligheden for uddannelsesyndelse, hvis jeg bliver fyret.

Hvordan vil man se forskel på dem, der virkelig er i nød og er nødt til at gøre det på den måde, og dem, der bare sætter sig ned og sparer op til at gøre deres kandidatuddannelse færdig? Jeg kan se, at der er et problem, men jeg kan ikke fatte, når man ikke har fundet en model, efter hvilken man kan se forskel, at man så bare bredt siger: Det vil vi ikke være med til mere, de skal ikke have lov til at få uddannelsesyndelse, så de kan blive færdige på uddannelsesyndelse. Hvad sker der egentlig ved det? Hvor mange er der egentlig tale om? Enhver kan slå op i statistikkerne og se, at det ikke er

ret mange, der er tale om. Før vi har nogle ordentlige redskaber til at finde ud af, hvem der reelt er arbejdsløs, og hvem der reelt ikke er det, burde man ikke lave om på det.

Tiden går alt for hurtigt, så jeg kommer nok til at annoncere allerede nu, at jeg skal bruge noget af anden omgang også, for jeg har betydelig flere bemærkninger.

Formanden:

Som tidligere meddelt, skal jeg her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 19.30.

Mødet udsat kl. 18.34

Mødet genoptaget kl. 19.30

Forhandlingen genoptoges.

Annette Just (FP):

Jeg vil gerne starte med at takke fru Lilli Gyldenkilde for den saglige gennemgang af disse lovforslag og af, hvor mange ualmindelig dårlige ting der reelt ligger i det, og hvor mange misforståelser det lægger op til.

Når jeg starter på denne måde, kommer det vist heller ikke bag på nogen, hvad Fremskridtspartiets mening om disse lovforslag er. Det er selvfølgelig en udmøntning af det forlig, regeringen har lavet med Socialdemokratiet, men det virker mere som et forlis for arbejdsmarkedet og erhvervslivet i Danmark.

Det undrer mig selvfølgelig, at regeringen bliver ved med at køre den socialistiske linje, som regeringen har lagt op til, og som den kører stille og roligt videre, men det kan ikke undre nogen, at Fremskridtspartiet i hvert fald ikke vil deltage i den form for socialisering af arbejdsmarkedet, som den samlede lovpakke her lægger op til.

Vi mener, at disse forslag samlet vil give nye pligter til arbejdsgiverne. Man lægger nye skatter på arbejdsgiverne, og derved ødelægger man en del af arbejdsklimaet og muligheden for at starte og udbygge nye erhvervsmuligheder. Vi mener kort og godt, at de kunstige arbejdstilbud, man lægger op til, ikke under nogen omstændigheder hjælper hverken de unge, de lidt ældre unge eller andre arbejdsløse, som man ønsker at tale om i disse forslag. Beskæftigelsesprojekter har, så vidt vi kan bedømme,

[Annette Just]

faktisk bevist deres totale uduelighed, de giver ikke øget beskæftigelse til nogen, de giver en del øgede udgifter, men de giver ikke mulighed for reel produktion med erhvervsmæssig fornuft bag.

Vi kan ikke se noget som helst fornuftigt i at tvinge uddannelsespladser ind på arbejdsmarkedet, hvis der ikke er behov. Hvis der er behov, skal det såmænd nok komme helt af sig selv.

Det bedste, man kunne gøre for erhvervslivet for at give det mulighed for at skaffe arbejdspladser, var at lempe vilkårene, selvfølgelig at sætte skatterne ned og gøre det så fornuftigt, at erhvervslivet havde behov for mere arbejdskraft, men man gør altså det modsatte med disse forslag.

Hr. Nyrup Rasmussen siger, at Danmark har den højeste omsætning af arbejdskraft, og det er sandsynligvis så korrekt, som det kan siges, for hr. Nyrup Rasmussen går sjældent med falske rygter eller halve løfter. Men der er en god grund til, at man er nødt til at afskedige og ansætte arbejdskraft, for der er ikke råd til at have arbejdskraft, når der ikke er 100 pct. behov for den. Det var der før i tiden, da kunne man godt lade nogle folk gå sådan lidt på halv kraft, når der var lidt mindre at lave. Det er der ikke råd til mere, fordi vi har strammet skruen så meget, at man er nødt til at afskedige folk øjeblikkelig, når man ser, at produktionen vil falde lidt længere frem i tiden. Derfor er vi jo kommet med mange forslag om, hvordan man kunne hjælpe erhvervslivet og hjælpe produktionen i gang, så vi kunne begynde at betale tilbage på den enorme statsgæld, vi har.

Det er blevet sagt fra borgerlig side, at disse forslag rummer betydelige forbedringer. Jeg vil vove den påstand, at det mest betydelige i disse forslag er en undergravning af erhvervslivet, som de borgerlige partier plejer at påstå at de kæmper så hårdt for. Der sker betydelig undergravning af den frie markedsökonomi, og det kan undre mig, at bl.a. Konservative og Venstre kan være med til det.

Til sidst vil jeg ganske kort sige om alt det her om arbejdsformidling, som nu skal gøres enkle, det skal gøres på en anden måde, og det skal gøres uha så fint alt sammen, at det eneste, der virkelig ville hjælpe på disse sager, såmænd var at få det hele privatiseret. Så var vi fri for den gang bureaukratisk pjatværk, som vi ellers går og taler så meget om at fjerne.

Men dette er altså udmøntning af det forlig, regeringen har lavet med Socialdemokratiet, og regeringen må derfor ligge, som den selv har ret. Det eneste, vi kan sige, er: Pas på, dette fører til forlis for Danmark!

Lone Dybkjær (RV):

Jeg synes, det er vigtigt på nuværende tidspunkt at huske på, hvad det egentlig handlede om, da vi startede forhandlingerne her i foråret. Man kan diskutere, hvad det handlede om, dengang regeringen – KVR-regeringen og den senere KV-regering – lagde forslagene frem, men da vi startede forhandlingerne i foråret, drejede det sig om én ting: at skaffe nogle uddannelsespladser, som vi manglede, og at få dem finansieret.

Man kan altid som fru Lilli Gyldenkilde sige, at der naturligvis var rigelig finansiering ved de forskellige forslag, som SF havde fremsat, men i hvert fald for Det Radikale Venstre var det vigtigt, at man prøvede på at finde en passende balance mellem nogle mennesker, der skulle yde noget, og nogle, der skulle nyde noget, om man så må sige. Vi kan også sige en passende balance mellem arbejdstager- og arbejdsgiverside. Det synes vi faktisk man har nået med dette forlig.

Vi mente også, at det var vigtigt, når det handlede om dette område, at der var tale om et bredt forlig, og vi synes, at vi med dette resultat så nogenlunde har nået den bredde, vi stræbte efter. Det er dog klart nok, at hvis SF havde været med, havde det ikke været dårligt.

Jeg føler behov for, inden jeg kommenterer de enkelte ting, blot at sige én ting om det politiske forløb, fordi jeg jo selv har været aktivt medvirkende i hvert fald i en del af det. Efter- som jeg har udtalt kritik af den socialdemokratiske formand – den skal jeg sådan set ikke komme nærmere ind på her – føler jeg også trang til til Venstres politiske ordfører, hr. Peter Brixtofte, og sådan set også til skatteministeren at sige, at jeg synes, det tidsmæssigt var nogle utrolig dårligt anbragte bemærkninger, der kom, da Venstre lige i de timer, hvor vi var ved at indgå forlig, meldte fra i forhold til forliget.

Det er i og for sig ikke Det Radikale Venstre, det går ud over i denne sammenhæng, men jeg synes alligevel, at det er meget illoyalt, når man sidder i forhandlinger med Venstre, bl.a. Venstres skatteminister, hr. Fogh Rasmussen, og

[Lone Dybkjær]

med Konservative i regeringen, at Venstre så på den måde går ud og profilerer sig og siger: Jamen hvis vi havde bestemt, havde det set fuldstændig anderledes ud.

Jeg er fuldstændig overbevist om, at det kunne vi alle sammen sige. Hvis Det Radikale Venstre havde bestemt, havde det også set helt anderledes ud. Jeg er overbevist om, at Socialdemokratiet ville sige, at hvis det havde bestemt, havde det minsandten også set anderledes ud, og så fremdeles. Det har ikke noget formål, og jeg kan kun sige, at jeg er glad for, at det ikke lykkedes Venstre på det tidspunkt at få ødelagt forløbet. Det kunne man meget vel have risikeret, og jeg synes som sagt, at det var en utrolig illoyal handling, selvfølgelig specielt over for en regeringspartner – det må regeringspartnere tage sig af – men også over for os andre, der forhandlede på det tidspunkt.

Efter disse bemærkninger skal jeg i øvrigt gå over til et par betragtninger over selve forslaget. Man kunne selvfølgelig fremhæve mange ting i det samlede resultat, men det afgørende for os er, at vi har opnået de mange uddannelsespladser, som jeg har været inde på, og at vi samtidig har fået nogle reformer, som vi synes er rigtige. En af de reformer, som vi specielt synes er rigtig, er, at man går fra passiv til aktiv hjælp. Det er jo en direkte opfølgning af den tidligere socialminister Aase Olesens tankegang. Det er den, som bl.a. ordføreren for SF, fru Lilli Gyldenkilde, har angrebet temmelig hårdt.

Jeg synes, det er en rigtig måde, det er gjort på. Det er direkte ødelæggende for unge mennesker efter en meget kort arbejdsperiode at få udbetalt høj kontanthjælp. Hvis man har haft et sæsonarbejde 3 måneder i Tivoli, er man berettiget til den høje kontanthjælp; selv om man kun er 18–19 eller 20 år, kan man få den, uden at man behøver at gøre noget. Som min udmærkede datter siger: Mor, hvordan har du nogen sinde forestillet dig at mine kammerater vil gå ned på den lave SU? At hun synes, at SU er for lav, er til debat i familien.

Men under alle omstændigheder er tankegangen den, at hvis man har fået den høje kontanthjælp, så er det naturligvis svært at gå ned på den lavere SU. Derfor har vi været stærke tilhængere af, at der kom et arbejdskrav i retning af, at man skal have haft 12 måneders indtjening, før man kommer på den høje kontanthjælp. På det punkt er vi nok holdningsmæssigt

forskellige her i salen, bl.a. fru Lilli Gyldenkilde, ser det ud til, og muligvis også Socialdemokratiet mener noget andet, men i hvert fald er det De Radikales holdning, at det simpelt hen ikke er godt for de unge at komme ind i systemet på den facon.

Derfor har vi også været tilhængere af regeringens forslag om, at der kun skulle være høj optjening for dem, der var på beskæftigelsestilbud eller i løntilskudsordninger i det private erhvervsliv, ud fra den betragtning, at det er synd, hvis de unge på et meget tidligt tidspunkt ved hjælp af et beskæftigelsesprojekt bliver sat i et ganske bestemt fagområde. Det er jo det, der sker i og med, at man bliver tilknyttet en fagforening og arbejdsløshedskasse, som jo i reglen hører sammen. På et meget tidligt tidspunkt i sit liv går man ved et i virkeligheden totalt tilfældigt beskæftigelsesprojekt – for man er stort set jo nødt til at tage det, som kommunen tilbyder – ind i et ganske bestemt livsforløb. Derfor har Det Radikale Venstre ment, at den type arbejde ikke skulle berettige til, at man blev fastlåst i en ganske bestemt fagforening i dagpengesystemet. Også her må vi erkende, at der er klare holdningsmæssige forskelle, og vi må bare konstatere, at de er der.

Omkring den 2. g-dag vil jeg godt sige, at jeg er glad for, at Socialdemokratiet har arbejdet så aktivt, som Socialdemokratiet har i denne sammenhæng, omkring retssikkerhedsproblemet, og jeg vil også kvittere over for Socialdemokratiet for, at det har lavet forslaget om forsikringsordningen, som jeg noterede mig at specielt Venstres ordfører, hr. Helge Sander, hæftede sig ved. Jeg synes også, at det er en konstruktiv idé, og jeg håber ligesom hr. Helge Sander, at det bliver i den retning, løsningen går, og at vi kan finde frem til et fornuftigt forslag.

Men jeg synes, det er rigtigt, at vi får den 2. g-dag, fordi jeg mener, det vil påvirke arbejdsgiverne i retning af at tilrettelægge et mere hensigtsmæssigt forløb og ikke benytte sig af hjemsendelse på den måde, som det i hvert fald kan ske i dag. Lad os ikke sige, at det sker, men det kan i hvert fald ske i dag.

Omkring supplerende dagpenge – og jeg ser med glæde, at fru Lilli Gyldenkilde har sat sig til rette ved ordførerbordet – vil jeg sige, at jeg simpelt hen er uenig i de betragtninger, SF gør. Jeg er simpelt hen uenig i, at det er en 100 pct. dårligt stillet gruppe. Der er ingen som helst

[Lone Dybkjær]

tvivl om, at der blandt dem, der har supplerende dagpenge, er nogle, som ikke er så godt stillet som andre, det er hævet over enhver tvivl; men det kan ikke nytte noget, at vi tror, at der ikke er nogen, der udnytter systemet.

Det gælder ikke kun dem, der får supplerende dagpenge, det gælder frem for alt også arbejdsgiverne, og det er den side, jeg specielt har hæftet mig ved. Fru Lilli Gyldenkilde har specielt hæftet sig ved, at det er kvinder – og vi har jo en fælles interesse i gennemgående at beskytte kvinder – men jeg hæfter mig ved, at det fører til direkte arbejdsgiverudnyttelse. Man kan simpelt hen gøre det, som efter min opfattelse er det værste af alt, at arbejdsgiverne i realiteten kan have toholdsdrift og kun betale for det ene hold. Så har man i 14 dage ét hold fuldt funktionsdygtig arbejdskraft, og når de kører hjem, tager man et nyt hold arbejdskraft, som også er på fast nedsat arbejdstid eller i turnus – man kan benytte én af to metoder. Det fører efter min opfattelse til, at man i virkeligheden har en reservearbejdskraft, som man på den måde udnytter. Derfor har jeg været tilhænger af, at man ikke skulle have supplerende dagpenge på fast nedsat arbejdstid som princip. Vi har nået et kompromis om et maksimum på 52 uger.

Det skal ikke være nogen hemmelighed, at hvis vi ser væk fra nogle specielle situationer med vikarordninger og forskelligt andet, så er vi modstandere af supplerende dagpenge på fast nedsat arbejdstid eller i turnus af den grund, jeg har nævnt her. Jeg vælger altså at se på den mulighed, der er for arbejdsgiveren for at udnytte arbejdskraften. Desuden fører det til, at man får en falsk fornemmelse af hele arbejdsmarkedssituationen. Derfor er vi ikke tilhængere af ordningen, som den er i dag.

Fru Marianne Jelveds svar til fru Lilli Gyldenkilde i Politiken omkring solidaritetsbidraget er ikke kommet frem, men om det vil jeg sige, at Det Radikale Venstres holdning til arbejdsløshedskassebetalingen er, at der skal betales en tredjedel fra staten, en tredjedel fra arbejdsgiveren og en tredjedel fra lønmodtageren. Det er på den måde, vi har set solidariteten, sådan at alle var med til at bidrage.

Jeg havde selvfølgelig adskillige andre bemærkninger, men jeg kan ikke nå flere nu.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Det er jo begrænset, hvad man kan nå på 2 minutter, men jeg er nødt til at tage fat i et par ting.

For det første siger fru Lone Dybkjær – og det minder mig altså om at være sammen med nogle af de værste betonstalinister i fagbevægelsen – at arbejdsgiverne udnytter at have to personer på halvdagsarbejde. Er man slet ikke klar over, at med de arbejdsgiverydelser, der er nu om dage, kan det ikke betale sig for nogen arbejdsgiver at have to på halv tid i stedet for én på fuld tid? Det er et grundlæggende forkert synspunkt i dagens Danmark, fordi de arbejdsgiverydelser, man skal betale ved siden af lønnen, er så høje, at det aldrig kan betale sig for arbejdsgiverne at have to halvdags i stedet for én heldags.

Men lad os så sige, at jeg ikke helt vil afvise fru Lone Dybkjærs bemærkning om, at der måske er nogle, der udnytter ordningen, både på arbejdsgiversiden og måske også et par stykker på lønmodtagersiden. Lad os sige, at jeg i teorien går ind på det – og det er kun i teorien. I stedet for at holde fast ved den ordning, man havde lavet, hvorefter man kun kunne arbejde på den måde i 78 uger, så laver man det om, sådan at man nu kan arbejde på den måde i 52 uger, og derefter kan man vælge at blive fuldtidsarbejdsløs. Man kan altså vælge at udnytte systemet 100 pct. Jeg forstår faktisk ikke argumentationen, og det er jeg selvfølgelig ked af, for jeg vil meget gerne forstå Det Radikale Venstre på dette punkt.

Det andet, jeg skal tage fat i, er det med halv optjening til de unge. Med det, man her har lavet, rammer man kvinderne og de unge. Det, fru Lone Dybkjær taler om, skyldes nogle strukturproblemer i fagbevægelsen og i den måde, a-kasserne er tilknyttet fagbevægelsen, således at de unge kommer for tidligt i bås i en bestemt a-kasse.

Det kan man ikke løse over dagpengereglerne, det er umuligt. Det kan kun løses på den måde, at fagbevægelsen finder en anden struktur og får bredere klumper, om jeg så må sige, som a-kasserne er tilknyttet, og så vil der være bedre anvisningsmuligheder. Det har intet med dagpenge at gøre.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Jeg er fru Lilli Gyldenkilde utrolig taknemlig

[Lone Dybkjær]

for, at jeg mindede fru Lilli Gyldenkilde om betonstalinister. Tænk, hvis fru Lilli Gyldenkilde havde sagt betonsocialdemokrater, så havde jeg haft et problem.

Jeg er ikke enig med fru Lilli Gyldenkilde i, at det ikke kan betale sig at have to på halvdagsarbejde af én bestemt grund, nemlig fordi det, der er fuldstændig afgørende for arbejdsgivere i dag – og det gælder både i den offentlige og i den private sektor – er at have arbejdskraft, der er uddannet til det, arbejdskraften beskæftiger sig med. Det, der virkelig koster noget, er oplæringen til et ganske bestemt arbejde. Det er uddannelsen til et ganske bestemt arbejde, der koster noget, det er ikke frynserne og alt det andet, det er det faktisk ikke. Det er oplæringen, der er vigtig, og derfor kan det faktisk godt i nogle sammenhænge betale sig for arbejdsgivere.

Nu siger jeg ikke, at arbejdsgivere ikke gerne vil beskæftige folk på fuld tid, men jeg mener alligevel, at det kan føre til et uhensigtsmæssigt misbrug, og det fører i hvert fald ikke til de strukturændringer i samfundet, som er nødvendige, fordi man fastlåser arbejdstagerne til en ganske bestemt virksomhed, offentlig eller privat, og til et ganske bestemt arbejde, offentligt eller privat, som der i realiteten ikke er beskæftigelse til. Det er problemet, og derfor synes jeg, at man skal bryde.

Så vil jeg sige, at jeg er stærkt modstander af, at fru Lilli Gyldenkilde siger, at man nu kan udnytte systemet 100 pct., når man bliver fuldtidsarbejdsløs. Efter min opfattelse er det ikke udnyttelse af systemet, at man bliver arbejdsløs. Det har ikke noget som helst med udnyttelse at gøre. Det, jeg snakker om, når jeg siger, at man udnytter systemet, er, at man i realiteten ikke er fuldtidsarbejdssøgende, men har fuldtidsdækning f.eks. i form af arbejde plus supplerende dagpenge. Det er udnyttelse af systemet, hvis det i realiteten passer én bedst, hvad enten man er kvinde eller mand. Jeg bryder mig ikke meget om talen om alle de svage kvinder, bliver jeg nødt til at sige. Hvis man har 25 timers arbejde og får 12 timers supplerende understøttelse – hvordan det så end udregnes – er det udnyttelse af systemet, men når man er 100 pct. arbejdsløs, er det ikke udnyttelse af systemet, det er en realitet i form af en forsikringsordning.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Jeg har længe siddet og undret mig meget over fru Lilli Gyldenkildes hovedindlæg og senere interventioner her; det får vi lidt mere tid til i næste runde, men jeg vil godt gøre én bemærkning nu.

Jeg tror, at fru Lilli Gyldenkilde skulle læse forslaget mere intenst omkring de supplerende dagpenge. For det første kan jeg oplyse fru Lilli Gyldenkilde om, at er der nogen, der er glad for den ordning, at man, når forudsætningen for, at man gik ind i et deltidsjob med supplerende dagpenge, ikke længere er til stede, nemlig når de supplerende dagpenge ikke længere kan udbetales, har ret til at gå over på fuldtidsforsikring, er der nogen, der er glad for den ordning, så er det samtlige landets arbejdsløsheds-kasser og samtlige landets lønmodtagere. Det kan jeg forsikre for.

Jeg synes, at det er beskæmmende at høre en underlig skjult mistillid. De folk, der tager sådan nogle deltidsjob med supplerende dagpenge, skal selvfølgelig have den ret, når forudsætningen ikke længere er til stede. De skal selvfølgelig kunne sige: Nu er forudsætningerne ikke længere til stede, og nu vil jeg vælge mellem to ting, enten at blive i mit job uden supplerende dagpenge eller at have ret til at gå over på fuldtidsforsikring, når jeg nu er fuldtidsforsikret. Det er faktisk noget, som bl.a. arbejdsløsheds-kasserne og Socialdemokratiet har arbejdet meget, meget længe for.

Der er en anden misforståelse, jeg godt vil rette: at antallet af deltidsforsikrede skulle blive færre alene som følge af aftalen om 52 uger, holder jo ikke. Det er ikke sådan, at antallet af mennesker på deltidsjob nødvendigvis bliver færre af den grund. I det øjeblik fru Jensen efter 52 uger med supplerende dagpenge har opbrugt sin periode, så kommer fru Sørensen og får et job på 52 uger med supplerende dagpenge, hvis ellers jobstrukturen i den pågældende kommune hænger sammen.

Jeg bliver nødt til at sige, at fru Lilli Gyldenkilde argumenterer, som om vi har den bedste verden af alle, når det gælder deltidsjob i kommuner og i den private sektor. Lad os nu gøre os klart, at det, der er meget stærkt brug for, er at få en bedre stillingsstruktur, en bedre balance mellem deltidsjob og fuldtidsjob, og det vil dette forslag bl.a. også bidrage til.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Ja, alt kan jo forsvares, og alt bliver sandelig også forsvaret, skal jeg love for. Man laver et forlig, hvor folk selv kan vælge, at nu vil de være fuldtidsledige, og nu bliver jeg belært om, at det er man lykkelig for.

Jeg troede faktisk, at et af dette lands største problemer var arbejdsløsheden. Derfor fatter jeg ikke, at dette flertal herinde laver en lov, hvorefter folk kan vælge at være ledige. Undskyld mig, men jeg har måske endnu en lidt gammeldags moral, det er muligt, og det må jeg tygge lidt på, om den er blevet så gammeldags, at den ikke går mere. Jeg har faktisk den opfattelse, at folk gerne vil arbejde, og ser helst ikke, at fru Hansen kun kan få lov til at arbejde halvdags i et år, hvorefter hun skal vælge at blive fuldtidsarbejdsløs, og så kan fru Pedersen komme ind og få det arbejde, som hun, fru Hansen, havde før.

Så sig dog, hvad det er, der har gjort, at man indfører en jobrotation, som betyder, at dagpengesystemet faktisk ikke får besparelser, men det modsatte. Det kan ikke nytte noget, at man vil bilde mig ind, at verden ikke ser sådan ud. Ingen skal beskyldes mig for ikke at kunne læse indenad på spørgsmål, jeg har arbejdet med i så mange år. Ingen skal heller slippe godt fra det, skal jeg hilse og sige.

Så til fru Lone Dybkjær. Det lader til, at jeg ikke kan udtrykke mig klart nok. Det er jeg lidt ked af. Jeg mener faktisk, det er rigtigt, når jeg siger, at man ikke kan løse fagbevægelsens strukturproblemer via dagpengesystemet. Men det er det, fru Lone Dybkjær argumenterer for, når fru Lone Dybkjær siger, det er godt, at de unge mennesker ikke så hurtigt som muligt kan komme ind i en a-kasse, for så er de spærret inde i en fast bås. Jeg indrømmer blankt, at i og med, at man diskuterer fagbevægelsens strukturer, er det en af de problemstillinger, der er vigtig at tage ind, men det må være fagbevægelsen, som selv finder ud af, om den vil have industrikarteller eller industriforbund, eller hvad den vil. Det kan vi ikke få igennem her, og så er der altså noget hjerteløst, hvis jeg må sige det sådan, i at sige, at unge mennesker ikke må komme ind i det system, for det er for tidligt at båse dem, og derfor skal de stilles dårligere end alle andre, når det her er fagforeningernes strukturproblemer.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Jeg tror altså, at fru Lilli Gyldenkilde og jeg har fuldstændig forskellige opfattelser af, hvad hjerteløshed er. Jeg mener ikke, det er hjerteløst, at man ikke kan komme ind i dagpengesystemet, efter at man har været et halvt år på beskæftigelsesarbejde i kommunen. Det bliver jeg nødt til at sige, at det mener jeg ikke. Jeg ved godt, at man skal have været medlem i 1 år og alt det dér, men i princippet et halvt års beskæftigelsesarbejde i kommunen, så kan man komme ind i en arbejdsløshedskasse. Hvis det er hjerteløst, så er jeg hjerteløs.

Så vil jeg så godt sige noget omkring spørgsmålet om fagbevægelsen og strukturerne og alt det dér. Jo, jo, jeg er fuldstændig enig i, at hvis fagbevægelsen så anderledes ud, og hvis strukturerne var anderledes, så meget anderledes ud, og meget kunne vi løse ved denne her lille seance omkring det her forhandlingsforløb, men vi kunne altså ikke også løse hele reorganiseringen af fagbevægelsen, så det forsøgte vi ikke engang på.

Så vil jeg godt sige noget om spørgsmålet om folk, der gerne vil arbejde, og arbejdsløshed. Vi har forskellige indfaldsvinkler, fru Lilli Gyldenkilde og jeg. Jeg synes sådan set, at det er udmærket, at man, når man er arbejdsløs, har noget arbejde. Det kan ingen sige ikke er udmærket. Det er bedre at have lidt arbejde end intet arbejde, når man er arbejdsløs. Det, man bare er nødt til at spørge sig selv om, er, hvad dette system så i øvrigt fører til. Her fører fru Lilli Gyldenkildes tankegang til, at man kun ser på de arbejdsløses situation på kort sigt. Min tankegang fører til, at man også er nødt til at se på arbejdsløsheden på lang sigt. Hvis man skal løse arbejdsløsheden på lang sigt, løser man den ikke ved, at private arbejdsgivere eller offentlige arbejdsgivere kan udnytte systemet på den facon, som man kan i dag ved supplerende dagpenge. Man luller i realiteten dem, der gerne vil have fuldtidsarbejde, ind enten i et misbrug eller i at skulle nøjes med deltidsarbejde og være reservearbejdskraft. Det system bryder jeg mig ikke om, og derfor vil jeg gerne lave nogle ændringer, der fører til noget på lang sigt.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

[Nyrup Rasmussen]

Der kører to linier i debatten lige nu. Jeg synes bare, jeg i denne omgang vil koncentrere mig om det spørgsmål, som fru Lilli Gyldenkilde ligesom jeg er meget optaget af, nemlig følgende: Er det rimeligt, at et menneske, som er gået ind i et deltidsjob under den udtrykkelige forudsætning, at man ved siden af sin deltidsløn også fik supplerende dagpenge, er det rimeligt, at det pågældende menneske selv, når de supplerende dagpenge er ovre, ikke får den mulighed at sige til sig selv: Nu er mine forudsætninger for at arbejde under de vilkår bortfaldet, fordi de supplerende dagpenge bortfalder, så at sige til vedkommende, at så må der være den valgmulighed, og det er udtrykkelig et valg, fru Lilli Gyldenkilde, at man så kan gå over på fuldtid? Det er udtrykkelig et valg. Fru Lilli Gyldenkilde vil se af betænkningen og af det konkrete lovforslag, at der er tre muligheder: enten kan man blive i sit job uden supplerende dagpenge, eller man kan vælge at gå over på fuldtidsdagpenge, eller man kan vælge at søge et andet job eller naturligvis gå over til et fuldtidsjob.

Hvis det bliver læst rigtigt, som det udtrykkeligt er aftalt i teksten, så er der de to konkrete valgmuligheder, altså enten at blive i jobbet uden supplerende dagpenge eller udtrykkeligt at vælge, efter at den supplerende dagpengeperiode er overstået, at gå over til fuldtidsforsikring.

Så vil jeg også lige slutte med at sige til fru Lilli Gyldenkilde, at jeg håber, at vi er meget enige om, at det må være et selvstændigt formål at få en bedre jobstruktur, også i den kommunale sektor. Både fru Lilli Gyldenkilde og jeg kender masser af eksempler på, at deltidsjobbene er et syndigt rod. Der er alt for mange forskellige timetal om ugen, og vi ved jo med hinanden, at der er også mange arbejdsgivere, der har det med at bruge de supplerende dagpenge som en dårlig undskyldning for at have en meget u hensigtsmæssig jobstruktur. Det er just det, det her har som hovedsigte at tale højt for.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Det er helt klart, at vi er uenige om det. Ja, vi er uenige om grundlæggende synspunkter, når hr. Nyrup Rasmussen kan få sig selv til at sige, at her er valgfrihed, at det er spørgsmål om et valg. Enten beholder man sit job på halv tid og

klarer sig for det, eller også går man ud og bliver fuldtidsarbejdsløs.

Jamen så gå dog ud og snak med nogle af disse arbejdsløse kvinder. De har da ikke en valgfrihed til at sige: Jeg skal nok klare mig på halvt arbejde. De kan ikke klare sig. Det er derfor, at de tidligere har haft fuldtidsarbejde, at de har kunnet blive fuldtidsforsikrede. Der er ingen, der bare kan få deltidsarbejde med supplerende understøttelse, hvis ikke de har været i arbejde på fuld tid. Der er ikke tale om et valg her. Hold op med at bilde nogen det ind! Det er det, Venstre har sagt igennem alle de år, jeg har været herinde; jeg håber ikke, at det bliver et socialdemokratiske synspunkt.

Så vil jeg også godt sige til hr. Nyrup Rasmussen og også til fru Lone Dybkjær for den sags skyld, at der er da masser, der gerne vil have deltidsarbejde, det ved jeg da godt. Det her har da intet at gøre med en ny jobstruktur, som både hr. Nyrup Rasmussen og fru Lone Dybkjær er inde på. Der er da ingen nogen steder, der har sagt, at nu forhindrer vi, at der bliver en hel masse deltid på grund af det. Naturligvis ikke, der vil da være masser. Det, der vil ske, vil jeg gerne sige til hr. Nyrup Rasmussen, er, at det bliver alle de uorganiserede, som tager dette deltidsarbejde. Vi forhindrer da ikke deltid med det her!

Jeg mener i øvrigt også, at det er en anden diskussion, som vi skal tage en anden dag. Her drejer det sig om berettigede krav om at være forsikret. Når man er forsikret, skal man kunne få sine dagpenge; det kan man nu også få, kan jeg høre, for nu har man et frit valg mellem enten at arbejde på halv tid, som man ikke kan klare sig for, eller også at gå fuldtidsarbejdsløs, hvilket man heller ikke kan klare sig for, velbekomme!

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrlund (S):

Jeg vil godt sige til fru Lilli Gyldenkilde, at jeg også synes, at vi skal betragte hele diskussionen om supplerende dagpenge som værende adfærdsregulerende.

Det er jo rigtigt, som fru Lilli Gyldenkilde siger, at masser af mennesker har været fuldtidsforsikrede, er blevet ledige og efterhånden er endt ovre i deltidsbeskæftigelse med supplerende dagpenge. Hvorfor er det sket? Hvorfor har der været en kraftig udvikling igennem åre-

[Poul Erik Dyrlund]

ne på dette område? Fordi arbejdsgiverne, det gælder såvel private som offentlige, har set, at der her er et marked, her er masser af ledig arbejdskraft, og så kan vi lave de stillinger med et timetal, der nu engang passer os.

Jeg vil da også godt gøre fru Lilli Gyldenkilde opmærksom på, at når vi taler om spørgsmålet om, om arbejdsgiverne ønsker at have to deltidsbeskæftigede i ét job, er situationen den, at det på arbejdsmarkedet er sådan i dag, at der på en lang, lang række i særdeleshed store overenskomstområder ikke er mulighed for at deltidsbeskæftige personale. Hver evig eneste gang de sidste mange år, vi har haft overenskomstsituationer, har arbejdsgiverne stillet forslag om, at man skulle have ændret arbejdstidsreglerne til betydelig større fleksibilitet og frem for alt have indført mulighed for at indføre deltidsbeskæftigelse. Hvorfor har man gjort det? Med det klare formål at udnytte arbejdskraften på en betydelig bedre måde, netop det, spørgsmålet går på, at lave et, to eller tre hold på deltidsbeskæftigelse. Der kunne man så passende tage den store arbejdsstyrke, der er på supplerende dagpenge.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg har også en lille bemærkning til fru Lilli Gyldenkilde. Jeg har studeret fru Lilli Gyldenkildes tidligere taler om supplerende dagpenge, og derfor var jeg fuldstændig klar over, at der var en principiel opfattelse af, at faktisk hele landet, ligesom det foregår i Østtyskland i øjeblikket, skulle være på supplerende dagpenge på grund af den beskæftigelsessituation, som vi har. Vi har faktisk en anden opfattelse i Socialdemokratiet. Vi vil meget gerne være med til at bruge nogle af de midler, som udbetales i form af dagpenge, til at lave en aktivering, så vi kan være med til at lave fuldtidsarbejdspladser. Det kan vi gøre ved at styrke uddannelseselementet, og det har faktisk været princippet og rollen, også når vi taler om de supplerende dagpenge, at vi vil nå frem til, at folk, som ønsker at have fuldtidsarbejde og dermed også være fuldtidsforsikrede, at dem får vi styrket.

Formanden:

Tilbage til ordførerrækken.

Glønborg (KRF):

Den sidste ordfører i rækken er ofte udsat for en meget, meget hård fristelse til at forsøge at aflevere sin tale i form af en række korte bemærkninger, men jeg håber, at man bemærker, at jeg ikke er faldet for fristelsen i dag.

Jeg skal ikke gøre mit indlæg langt. Kristeligt Folkeparti har udtrykkelig bedt regeringen om at forsøge at løse arbejdsmarkedsproblemerne i et samarbejde med Socialdemokratiet, men jeg gør da opmærksom på, at det ikke var ment sådan, at vi andre så skulle være helt uden mulighed for at påvirke resultaterne, inden de lå endeligt fastnaglet på bordet i form af en aftale. Men sådan er det altså gået, og det kunne jeg sige mange knotne bemærkninger om, men dem har jeg skrevet i betækningsbidraget, og de, der så har lyst til at læse dem, kan finde dem frem dér. Jeg skal spare forsamlingen for dem her.

Naturligvis er det sådan, at når Socialdemokratiet og regeringen og De Radikale har sat sig sammen og diskuteret i mange dage og døgn og timer, er der naturligvis kommet noget fornuftigt ud af det. Der er da nogle gode elementer i det, der nu ligger på bordet, og jeg har i betækningsbidraget lovet at nævne nogle af dem. Det skal jeg gøre ganske kort, bl.a. under hensyntagen til, hvad uret viser.

Det glæder os selvfølgelig, at der er skabt mulighed for at etablere en række nye uddannelsespladser, og det glæder os også særdeles meget, at den mærkelige ordning, vi har haft i mange år, med den såkaldte dimittendsats, som har gjort, at man reelt straffede folk for at tage et korttidsarbejde, nu er forsvundet. Det er så enkelt og indlysende, at det bør være sådan, at det altid kan betale sig at tage et stykke arbejde, også selv om det kun drejer sig om få timer eller en enkelt dag.

Nu har man så fået en ordning, som måske ligefrem giver præmie til den, som tager sådan et korttidsarbejde. Det kan vi da sige, at det i det mindste er bedre end at straffe. Jeg håber, at det også vil have den virkning, at vi ikke får så mange eksempler på sort arbejde.

Så vil jeg gerne have lov til at sige, at vores almene indtryk af resultatet, der foreligger her, er, at erhvervsvirksomhederne i alt for høj grad skal bære byrderne. Det vender vi os imod. Vi tror, at det på lang sigt giver et dårligt resultat, fordi det forringer konkurrencedygtigheden og

[Glønborg]

dermed vil være med til at øge arbejdsløsheden på lang sigt.

Kristeligt Folkeparti har fremsat et underændringsforslag, som man skal stemme om om lidt, og det vil jeg godt lige komme med nogle argumenter for. Jeg tror, at vi alle er optaget af at prøve at modvirke nødvendige hjemsendelser. Derfor er vi med fuldt overlæg og med glæde gået ind i et arbejde for at prøve at tilskynde virksomhederne til at lade være med at lave hjemsendelser. Det var vi inde på for et par år siden, og nu her i sommer skulle så den overgangsordning, vi dengang lavede, løbe ud.

Nu har man så strakt den overgangsordning, og et par af ordførerne har ment, at det imødekom det ønske, som Kristeligt Folkeparti havde, og den hensigt, som Kristeligt Folkeparti har med underændringsforslaget. Jeg vil gerne sige, at det er en misforståelse. Det underændringsforslag, vi har fremsat, går ud på at skabe retfærdighed for de brancher og de virksomheder, som har et handicap i forhold til andre, nemlig det, at de ikke selv er i stand til at tilrettelægge og indrette deres virksomhed sådan, at de kan undgå hjemsendelserne, fordi de er afhængige af nogle faktorer, som de ingen indflydelse har på og efter sagens natur ikke kan have indflydelse på.

De håndværk, som arbejder udendørs, kan jo ikke lave om på vejret. Derfor er de i den situation, at de somme tider ganske naturligt må have hjemsendelser. Jeg gør opmærksom på den del af fiskeindustrien, som alene arbejder med fersk fisk. De kan ikke gøre noget ved, at fisketilførslerne kommer meget uregelmæssigt. Man kan nu engang ikke lave overenskomst med fiskene om, at de skal gå i garnene i en pænt aftalt takt, sådan at man kan tilrettelægge sin virksomheds drift efter dette. Lossekompanierne, som skal sørge for at losse de både, der kommer ind, kan jo ikke undgå hjemsendelser.

For disse virksomheder kan man ikke forlange, at de skal lave tilrettelæggelse i samme grad som de virksomheder, der arbejder med jern og stål og andre ting, man kan lægge på hylde. De har et handicap, og derfor er metoden, man skal bruge, naturligvis den samme, som man bruger i idræt over for den, som har et handicap: Den, som har et handicap, giver man på forhånd lidt goodwill, han eller hun får lov til at starte lidt tidligere eller får en lidt kortere di-

stance. Altså disse virksomheder skal, hvis det skal være retfærdigt, have tildelt et passende antal gratis hjemsendelsesdage først, så har man imødekommet deres handicap, så de bliver retfærdigt behandlet i forhold til de andre. Det, man har gjort med overgangsordningerne, er jo, at man har sagt til nogle virksomheder, at der altså er nogle dage, og dem skal I lige over, og når I så er ovre dem og har betalt for dem, kan I i øvrigt ellers opføre jer, som det passer jer, så længe overgangsordningen varer. Men den hører jo også op engang, og jeg går ikke ud fra, at vi én gang til skal forlænge den.

Så de ordførere, der mener at have imødekommet ønsket om at skabe retfærdighed på disse virksomheder, har altså misforstået sagen. Derfor appellerer jeg endnu en gang til, at man vil være retfærdig over for de virksomheder, og det kunne man blive ved at stemme for Kristeligt Folkepartis underændringsforslag.

Ole Vagn Christensen (S):

På baggrund af den politiske aftale støtter Socialdemokratiet naturligvis dette lovforslag med de af flertallet tiltrådte ændringsforslag.

I Socialdemokratiet lægger vi vægt på de resultater, der er kommet med gennem ændringsforslagene, samt de urimeligheder over for lønmodtagerne, der er fjernet, siden lovforslaget blev fremsat. Lad mig her gøre opmærksom på de skærpede arbejdskrav.

Det bedste for os alle ville naturligvis være, hvis passive udbetalinger via dagpengesystemet blev ændret gennem en stigende beskæftigelse. Det kan vi ikke sikre med dette lovforslag. Socialdemokratiet vil fortsat presse på for en aktiv beskæftigelsespolitik.

Hvad sker der så med vedtagelsen af lovforslaget? Ja, der sker en tiltrængt udvidelse af uddannelsesmulighederne specielt for arbejdsmarkedsuddannelserne. Finansieringen har vi fundet gennem ændringerne i dagpengesystemet, som stopper den utilsigtede brug af reglerne. Én ting skal også slås fast: Vi fastholder det solidariske princip i dagpengesystemet.

Endvidere har vi med ændringsforslagene sikret en forøgelse af arbejdsformidlingens ressourcer, således at der fra nu startes en udvidelse af personaleforbruget til 1.733 årsværk, og at denne bemanning fastholdes i årene 1992 og 1993.

[Ole Vagn Christensen]

Jeg vil også gerne fremhæve de forbedringer, vi har fået gennemført for de grupper, der er omfattet af reglerne om dimittendsatsen. Personer, der får arbejde i en kortere periode og hjemsendes eller afskediges m.v., sikres fremover 90 pct. af højeste dagpenge. Det er et resultat, vi er særdeles godt tilfreds med.

Ud over forbedringerne for arbejdsformidlingen får vi en styrkelse af uddannelsesmulighederne. Samtidig er det vigtigt, at vi med lovforslaget styrker ændringen fra passiv forsørgelse til aktivering. Det er et godt, og det er et rigtigt princip, som vi i Socialdemokratiet lægger stor vægt på. Det sker bl.a. med ændringen fra 78 uger til 52 uger på supplerende dagpenge, men det sker også gennem indførelsen af en 13 ugers oplæringsperiode, og det sker igennem ændringen af reglerne for den første samt indførelsen af den anden godtgørelsesdag.

Endvidere får vi en hårdt tiltrængt forbedring af lønmodtagerernes retssikkerhed, bl.a. gennem arbejdsgiverens pligt til skriftligt på lønsedlen eller ved en erklæring at give medlemmer oplysninger om arbejdstimer, udbetalt løn til brug for a-kassernes dagpengeadministration, arbejdsgiverens pligt til ved afskedigelser og hjemsendelse at oplyse om, hvor meget der er udbetalt i arbejdsgivergodtgørelse, eller hvorfor der ikke er udbetalt arbejdsgivergodtgørelse, sikringen af, at uoverensstemmelse om ansættelsesforhold, som er reguleret ved kollektive overenskomster, behandles ad fagretlig vej, og i den forbindelse, at alle øvrige tvivlstilfælde kan indbringes for Arbejdsmarkedets Ankenævn, samt den forenkling, der sker med bortfald af det ubehagelige jobansøgningskema.

Alt i alt er der tale om et lovforslag, som vi er godt tilfreds med. Man kunne naturligvis altid have anvendt pengene på andre måder, og der er i betænkningen fra forskellig side andre forslag til anvendelse af midlerne. Vi mener dog, at lovforslaget med ændringsforslag er udtryk for en linie, som vi kan være enige i, og som vil skabe flere uddannelsesmuligheder og et forenklet regelsæt på dagpengeområdet.

Vi ønsker imidlertid for at skabe størst mulig klarhed over afgrænsningen af de grupper, der er omfattet af 90-pct.-reglen i de skæve uger, at anmode om, at forslaget sendes til fornyet udvalgsbehandling mellem anden og tredje behandling.

Så må jeg nok lige gøre opmærksom på på grund af noget af det hykleri, der står i betænkningen fra Kristeligt Folkeparti om, at man fra Socialdemokratiets side sammen med regeringen har forhandlet for lukkede døre, det gælder også den konservative ordfører, fru Pia Christmas-Møller, hvem det var, der forlangte, at forhandlingerne kom til at foregå i Finansministeriet og ikke i Folketinget. Det var ifølge sp. 1337 finansministeren, der i hvert fald har udtrykt det sådan, at man via finansloven havde besluttet, at vedrørende ændringerne af vores dagpengesystem og en forstærket uddannelsesindsats skulle der tages initiativ til, at man optog disse forhandlinger med Socialdemokratiet. Da vi fik invitationen, sagde vi selvfølgelig ja, men vi må også konstatere, at der var ligesom lagt op til, at den eneste mening, der var med det, det var, at det var et udskilningsløb, hvor vi skulle have ansvaret for, at tingene faldt på gulvet, men heldigvis lykkedes det ikke. Vi fik orden på det.

Kaj Poulsen (S):

Når jeg tager ordet, er det for at give en forklaring på, hvorfor jeg ikke kan stemme for et par af de ændringsforslag, som er i betænkningen.

Indledningsvis vil jeg godt sige, at det ene forslag er ændringsforslag nr. 12, der drejer sig om den såkaldte oplæringsregel, man har lagt ind. Jeg tror, jeg bedst kan argumentere for, hvorfor jeg ikke vil stemme for det, ved at henviser til en debat, vi havde her i Folketinget den 22. maj sidste år, da Folketinget – også uden min medvirken – gennemførte en kommunalivering af AF, og jeg skal læse op fra sp. 10276, hvor jeg siger:

»Jeg frygter, at man i løbet af et år til halvandet, måske to, kommer til at foretage foranstaltninger, som skal imødegå, at kommunerne misbruger dette system. De foranstaltninger har regeringen beskrevet i Sauntehuspapiret. Der skal nemlig kun være halv optjening for ret til at være i dagpengeområdet.«

De forudsigelser, jeg havde dengang, og som var en konsekvens af, at jeg ikke kunne medvirke til det forslag, må selvfølgelig også have den konsekvens, at jeg ikke kan stemme for ændringsforslag nr. 12, som ligger her. Det vil selvfølgelig medføre, at der er folk, der bliver fastholdt specielt i de sociale systemer, fordi vi ved,

[Kaj Poulsen]

at kommunerne ikke har råd til at udvide prokjektiden for de mennesker, der er der. Så må man tage færre ind, og dermed kommer der færre ud, og man har jo reelt beskrevet det i forligspapiret, hvor man skriver på den sidste side: »Der ydes ikke DUT-kompensation til kommunerne i forbindelse med ændringen på dagpengeområdet.«

Så det er en øget kommunal byrde, man har lagt på, og hvor der ikke findes penge til at yde den indsats, der skal ydes på dette område. Det er baggrunden for, at jeg ikke kan medvirke til det forslag.

Det andet forslag, jeg ikke kan medvirke til, er ændringsforslag nr. 17 om ændringen af rådighed, hvor man har flyttet tidspunktet, hvor folk skal overgå fra at søge passende arbejde til at søge rimeligt arbejde. Der vil jeg godt sige, at baggrunden for, at jeg ikke kan stemme for dette forslag, er, at man her indfører et system, hvor bedre uddannede på arbejdsmarkedet får pligt til at søge på et betydelig tidligere tidspunkt uden for deres faglige område, og nødvendigvis må denne søgning af job gå nedad uddannelsesmæssigt. Derved får vi indført en gøgeungeeffekt i dagpengesystemet, der gør, at vi til slut kan regne med, at det er de dårligst uddannede, de ufaglærte, der står tilbage som de sidste, vi får fat i i systemet. Det er den gruppe, som vi alle sammen her i huset har satset voldsomt på at opkvalificere, for at vi skulle få den i gang på arbejdsmarkedet. Derfor finder jeg det skadeligt.

Afgørende er selvfølgelig ændringsforslag nr. 30, der omhandler anden ledighedsdag. Det synes jeg det er udmærket at man har gennemført. Men i § 84, stk. 3, har man, så vidt jeg kan se, optrykt den samme tekst, som stort set findes i lovgivningen i øjeblikket, men uden de bemærkninger, vi normalt har. Derfor vil jeg gerne spørge ministeren: Læser jeg § 84, stk. 3, rigtigt, nemlig således, at der ikke er nogen konsekvensændringer i administrationen af § 84, stk. 3, og at det alene omhandler personer, der er opsagt eller forlader deres job ved normal arbejdstids ophør? Er det dem, der er omfattet af dette, og ikke andre? Hvis ministeren kan bekræfte det, har jeg ingen problemer med § 84, stk. 3.

Må jeg så afslutningsvis sige om supplerende dagpenge: Alle ved, at jeg i en årrække her i salen har talt om, at vi skulle have afskaffet sup-

plerende dagpenge. Ingen kan være i tvivl om, at der er problemer med dem. Det, der har været vores problem på det område, som det også har været debatteret her i salen i dag, er, at det stort set er kvindeområder, det her har omfattet. Kvinder, der har behov for et fuldtidsarbejde, har stort set ikke kunnet få det – i hvert fald ikke i de større byer – på grund af, at arbejdsgiverne har udnyttet dagpengesystemet med supplerende dagpenge. Derfor har jeg været interesseret i, at det skulle afvikles.

Men en ting, vi også må tage højde for, er naturligvis, at folks identitet i høj grad skabes ved det, de laver, og det giver selvfølgelig problemer med det, vi gør nu, for timingen ved gennemførelse af dette lovforslag er ikke rigtig. Men i sin substans er lovforslaget rigtigt, og derfor vil jeg stemme for det. Med en stigende arbejdsløshed vil vi kunne få flere, der ikke kan finde deres egen identitet på arbejdsmarkedet, og det er et problem.

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Et langt forhandlingsforløb lakker nu mod enden med et positivt resultat, og man må unægtelig sige, at forhandlingsforløbet har været langstrakt. De egentlige forhandlinger startede vel sidste efterår. Vi fremsatte så fire lovforslag – eller jeg gjorde det i hvert fald, og så enkelte andre – i forbindelse med samlingen i den periode, hvor de fleste mennesker holder juleferie, og så har der for alvor været gang i forhandlingerne i de sidste måneder.

Der har også været ganske megen presseomtale af disse forhandlinger, og jeg skal da heller ikke lægge skjul på, at indimellem har det – for nu at udtrykke det på jysk – været lidt træls, at det skulle tage så lang tid. Men der har faktisk også indimellem været nogle ganske hyggelige stunder i forhandlingsforløbet, og jeg vil i alt fald gerne på regeringens vegne ved denne lejlighed kvittere for et konstruktivt samarbejde om at nå et resultat med de partier, som er med i aftalen.

Selve resultatet er beskrevet i forligsskitsen fra den 17. maj. Denne forligsskitse er ganske omfattende. Der er en ganske stor præcisionsgrad i selve aftaleskitsen, og det hænger naturligvis sammen med, at vi har været igennem så mange diskussionstemaer undervejs.

Men udgangspunktet for den drøftelse, vi har her i dag, må altså være, at denne aftaleskit-

[Arbejdsministeren]

se er vi på godt og ondt bundet til hinanden af, og det mener jeg i og for sig også at alle parter kan være tjent med.

Selvfølgelig er der forskellige vurderinger af resultatet. Der er ikke noget at sige til, at de politiske partier, som deltager i forliget, anlægger forskellige synsvinkler på den egentlige aftale; det er også fremgået af de forskellige ordførertaler her i dag. Jeg har da også mærket mig, at Socialdemokratiet har følt sig foranlediget til at komme med et ganske langt betækningsbidrag – det er man naturligvis i sin gode ret til – og i dette betækningsbidrag anlægger man selvfølgelig den specielle socialdemokratiske synsvinkel. Jeg har fuld forståelse for, at man kan have behov for at gøre regnebrættet op. Jeg skal naturligvis blot for god ordens skyld sige, at det, regeringen forholder sig til og henholder sig til, er selve den objektive beskrivelse i aftaleskitzen af 17. maj.

Man kan vel heller ikke fortænke mig i ved denne lejlighed at kommentere resultaterne, men her naturligvis set under regeringens synsvinkel. Og dér vil jeg gerne understrege – som jeg også tror at begge regeringspartiernes ordførere gjorde det i deres indlæg – at vi i december ikke lagde op til forhandlinger om en egentlig gennemgribende dagpengereform. En sådan diskussion om en fremtidens dagpengereform har vi fortsat til gode. Jeg kan også sige, at forhandlingerne på intet tidspunkt har drejet sig om det, jeg forstår ved en egentlig dagpengereform.

Når man studerer de kommentarer, der var til forligsresultatet i dagpressen omkring den 18. maj, forekommer det mig, at ganske mange kommentatorer fuldstændig havde overset den kendsgerning, at det ikke var en dagpengereform, vi havde forhandlet om.

Så vil jeg gerne nøjere beskrive, hvad det var, vi lagde op til fra regeringens side, og hvad det var, vi ønskede at opnå fra regeringens side.

For det første ønskede vi at fortsætte tidligere tiders bestræbelser for at flytte vægten fra de passive ydelser over til en mere aktiverende indsats. Dette synspunkt gik som en rød tråd igennem det, vi vedtog her i Folketinget – jeg tror, det var i foråret 1990 – og med ganske stor succes. Det er altså denne bestræbelse: at flytte fra det passive til det aktive, vi har ønsket at følge op med de forslag, vi fremsatte i december måned.

Ved samme lejlighed ønskede vi af arbejdsmarkedspolitiske grunde at rukke ved nogle af hegnspælene i vores dagpengesystem, idet vi jo i vores bestræbelser for at opnå besparelser også anlagde en arbejdsmarkedspolitisk synsvinkel. Det var ikke kun et spørgsmål om at opnå besparelser til uddannelsespladser; det var også et spørgsmål om at gå nogle skridt i den rigtige retning med hensyn til at ændre dagpengesystemet.

Den aftaleskitse, som vi blev enige om den 17. maj, tilgodeser begge ønsker fra regeringen. Der er opnået besparelser, som har kunnet udnyttes til flere uddannelsespladser. Den aktive-rende indsats bliver øget, og det er altså ikke mindst uddannelsesindsatsen, det drejer sig om.

Med hensyn til uddannelse vil jeg gerne sige, at jeg har mærket mig nogle synspunkter fra visse arbejdsgiverorganisationer, hvor man gav udtryk for, at man ikke rigtig mente, at der var behov for de uddannelsespladser, der bliver skabt i forbindelse med aftalen. Dette er jeg fuldstændig uenig i. Hvis man går den liste over uddannelsespladser igennem, som foreligger fra undervisningsministerens side, vil man kunne konstatere, at langt hovedparten er gode, gedigne, erhvervsrelaterede uddannelser, som vil bevirke, at den unge arbejdskraft vil være langt bedre kvalificeret til at komme ind på arbejdsmarkedet, end den ellers ville have været.

Med hensyn til den udvidelse af aktiviteten, der vil komme til at foregå inden for vore arbejdsmarkedssuddannelser, kan jeg med hensyn til behovet herfor henvise til de sidste udtalelser fra Uddannelsesrådet, der jo består af repræsentanter fra både lønmodtagerside og arbejdsgiverside. Disse udtalelser går ud på, at der er behov for en udvidelse af kapaciteten på i alt fald ca. 30 pct., og ved hjælp af øget effektivisering, ved hjælp af øgede betalingsordninger og ved hjælp af flere ekstra midler kommer vi meget tæt på at opfylde dette ønske fra parternes side.

Så vi har ingen grund til – hverken fra det ene eller fra det andet parti, som er med i forliget – at bøje hovedet for denne kritik. Jeg mener, den er forfejlet, jeg mener, den er urimelig. Det, der foregår her på uddannelsesområdet, er positivt.

Vi ønskede at ændre på fire afgørende forhold i dagpengesystemet. Vi ønskede ændrede regler vedrørende supplerende dagpenge, så

[Arbejdsministeren]

systemet ikke fremover skulle være så rigeligt, som det er i øjeblikket, og det lykkedes at komme et afgørende skridt i den retning. Dernæst ønskede vi en skærpelse af rådighedsreglerne, og det lykkedes det også at komme igennem med. Herudover ønskede vi at komme endnu længere med hensyn til at komme den for store hjemsendelsesledighed til livs, og her synes jeg vi har fundet frem til en afbalanceret løsning, som bygger på en øget arbejdsgiverbetaling pr. 1. juli 1993, som modsvares af to væsentlige lempelser, som træder i kraft med det samme.

Og endelig – og det er noget af det, der har været diskuteret meget her i dag – ønskede vi at slå fast i højere grad, end det hidtil havde været tilfældet, at indgangen til dagpengesystemet er en reel tilknytning til arbejdsmarkedet, og det er baggrunden for, at vi har fået de ændrede regler for optjening ved støttet arbejde.

Samlet vil jeg karakterisere det, der er opnået, som »slet ikke så ringe«, og denne karakteristik, vil jeg gerne kraftigt understrege, skal ses i lyset af mit ekstremt vestjyske sindelag og min sprogbrug. Min konklusion er altså, at regeringen – og arbejdsministeren – bestemt ikke har nogen anledning til at være utilfreds med resultatet. Jeg føler ingen anledning til at råbe hurra for resultatet, men bestemt heller ikke det modsatte. Det er et fair, rimeligt resultat, som vi i fællesskab er nået frem til. Sådan er det, når fire partier sætter sig ved det samme forhandlingsbord. Og jeg håber og tror i øvrigt også på, at de andre forligspartier – Det Radikale Venstre og Socialdemokratiet – kan udtrykke det nogenlunde efter samme retningslinjer.

Der er herefter kun anledning til nogle ganske få kommentarer til nogle af de indlæg, der har været. Jeg skal ikke blande mig i diskussionen mellem Socialdemokratiet og SF om enkelte elementer i aftalen. Denne diskussion foregår jo ganske udmærket uden min hjælp, og jeg har ikke nogen som helst lyst til at blande mig i den.

Jeg har et par bemærkninger til fru Annette Just, som havde en meget negativ beskrivelse af det, der er opnået, brugte formuleringer som »socialisering af arbejdsmarkedet« og fremsatte påstande om uddannelser, der ikke var behov for. Indlægget bar ikke præg af, at indsatsen for at sætte sig ind i substansen havde været særlig overvældende, og derfor mener jeg altså også, at fru Annette Just er kommet frem til nogle forkerte konklusioner.

Jeg mener faktisk at kunne huske, at da jeg i sin tid fremsatte lovforslaget, altså nr. L 18, og der var førstebehandling heraf, var ordføreren for Fremskridtspartiet – og det var ikke fru Annette Just – skal vi sige forsigtigt positiv over for dette lovforslag. Derfor mener jeg ikke, der er baggrund for de meget negative bemærkninger, som fru Annette Just kom med, men jeg forstår naturligvis udmærket den politiske baggrund for at komme med disse umotiverede udfald.

Til hr. Glønborg har jeg den kommentar, at jeg er meget opmærksom på, at der er nogle brancher, som ville have fået vanskeligheder, hvis overgangsordningerne i henhold til den gældende lovgivning fik lov til uden videre at falde væk den 1. juli i år. Og det er da også baggrunden for, at vi nu gennemfører to lempelser, som netop er til gavn for de udsatte brancher: dels skærpelsen af beskæftigelseskravet, dels videreførelsen af systemet med lofter. Så kan hr. Glønborg naturligvis have den opfattelse, at systemet med lofter ikke er det mest geniale, der er skabt i denne verden. Jeg skal slet ikke forhindre hr. Glønborg i at have den opfattelse.

Men dér jeg vil gerne gøre opmærksom på, at vi jo netop har planer om at ændre overgangsordningen med lofter til en eller anden form for forsikringsordning, som specielt skal være til glæde for de udsatte brancher. Jeg kan ikke i øjeblikket skitsere, hvordan denne ordning skal strikkes sammen, men jeg bliver mere og mere overbevist om, at det vil være muligt herigennem netop at tilgodese de synspunkter, som hr. Glønborg gav udtryk for, og som jeg har stor forståelse for at hr. Glønborg på baggrund af det sted, hvor hr. Glønborg er valgt, følte trang til at komme med ved denne lejlighed.

Hr. Kaj Poulsen stillede spørgsmål vedrørende § 84, stk. 3. Hr. Kaj Poulsen gjorde opmærksom på, at der var nogle specielle regler om, hvornår arbejdsgiverne ikke skulle udbetale godtgørelse. Jeg kan sige til hr. Kaj Poulsen, at der ikke med disse formuleringer er lagt op til ændringer af tilstanden, som den er i øjeblikket i forbindelse med hjemsendelsen ved den første ledighedsdag.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Når vores arbejdsminister står her på talerstolen og siger, at der er så stor forskel på, hvad

[Annette Just]

Fremskridtspartiet sagde ved første og anden behandling af lovforslag nr. L 18 – og det var faktisk det, der blev sagt lige nu – må jeg give arbejdsministeren ret i, at det sandsynligvis er det vestjyske sindelag, der slår igennem her, for det må være det meget fredsommelige temperament og den fredsommelige virkemåde, der gør, at arbejdsministeren ikke kan se den meget store ændring, der rent faktisk er sket med lovforslag nr. L 18. Der er 39 ændringsforslag; det er nu ikke så lidt.

Når vi ved førstebehandlingen sagde, at vi gerne ville se positivt på nogle af tingene, var det faktisk, fordi vi ønskede at arbejde positivt med disse sager. Men hvad er der sket? Der er kommet 38 ændringsforslag, som vi absolut ikke kan tilslutte os. Derfor er det forbløffende, at arbejdsministeren ikke kan se, at 38 er et flertal af 39 ændringsforslag. Arbejdsministeren må da give mig ret i, at det faktisk er blevet forværret så utrolig meget, at jeg føler det berettiget at sige mange grimme ting om det, som jeg ikke vil gentage her fra Folketingets talerstol.

Nyrup Rasmussen (S):

Det, der måske allermest motiverede mig til at gå op her i anden omgang, var egentlig et forsøg på at opsummere, hvordan det samlede lovkompleks tegner sig. Det forekom mig, at det kunne være nyttigt, også på baggrund af den lille debat, vi havde før middagspausen.

Jeg vil starte med at sige til fru Lilli Gyldenkilde, at der vel dybest set er tre vinkler, hvorunder man kan se den debat, vi har her i aften, og det samlede sæt lovforslag.

Først vil jeg spørge: Hvad er det, vi har undgået? Hvad er det for forringelser, hvad er det for angreb på dagpengesystemet, som vi efter arbejdet her er sluppet af med? Jeg lagde meget mærke til fru Annette Justs begrundelse for at forholde sig til lovforslag nr. L 18 i den udgave, der foreligger nu, og så den udgave, der forelå for et lille halvt års tid siden. Jeg synes, vi for det første skal holde fast i, at vi ikke længere har en udligningsfond foran os, som er bygget meget bureaukratisk op, og som har nogle tydeligt usolidariske elementer i sig med variabelt a-kasse-kontingentbidrag, der svinger efter beskæftigelses – eller rettere arbejdsløshedens – omfang. For det andet skal vi hæfte os ved, at vi er sluppet for skærpede arbejdskrav til de allersvageste grupper, når de har mistet deres dag-

pengerettigheder og skal præstere en arbejdsmængde for at komme ind i a-kassen igen. For det tredje skal vi hæfte os ved, at brugerbetalingsområdet i arbejdsmarkedsuddannelserne er væk. Vi er sluppet af med et forslag om 100 kr. pr. dag pr. kursusdeltager, som ville have haft en ganske omfattende negativ betydning. Det har også været en del af argumentationen i forbindelse med de politiske drøftelser.

Så er der noget, der ligger mig meget på sinde, fru Lilli Gyldenkilde, og det er, at vi nu taler om et helt andet system for supplerende dagpenge end det afgiftssystem, der oprindeligt var på bordet. Tænk, hvad vi kunne have set for os: A-kasserne skulle sende girokort ud til arbejdsgiverne, som skulle betale pengene tilbage igen, som så skulle sendes videre til Hypotekbanken, og hvad der ellers forelå af tanker!

Endelig synes jeg, vi også skal sige, at det har været vigtigt for os i hvert tilfælde – og det vil jeg gerne kvittere for over for arbejdsministeren – at vi nu får mere tid til at se på, hvordan det enstrengede arbejdsmarkedsservicesystem kan få en gennemarbejdet og mere sammenhængende udformning, som vi forhåbentlig kan tage stilling til her til efteråret.

Men det, der egentlig ligger mig mest på sinde i forhold til fru Lilli Gyldenkilde og den politiske bedømmelse, synes jeg er det, at vi jo godt ved, når vi skal vurdere et sådant forlig, at det ikke er et tagselvord, hvor man kan tage det ud, man bedst kan lide, eller sætte det ind, man holder allermest af. Sådant er politiske aftaler ikke skruet sammen. Det kunne måske godt være ønskeligt en gang imellem, men sådan er det virkelige liv jo ikke. Og vi ved også godt, at der ikke var realpolitiske muligheder for – sådan har vi i hvert fald oplevet det – at vi kunne sige: Nu finansierer vi uddannelsespladserne ved at fjerne tilskuddet til arbejdsskadeforsikringen, og så kan vi nøjes med det. Sådant var det politiske billede ikke.

Jeg vil gerne sammenfattende sige, at jeg synes, det er væsentligt, at vi for det første har fået en solidarisk finansiering af vore uddannelsespladser, hvor den helt dominerende del finansieres via arbejdsskadetilskuddets bortfald. For det andet har vi fået standset fyringerne i arbejdsformidlingen og fået opnormeret personalet til at løse de opgaver, der er så påtrængende. For det tredje har vi fået en løsning – eller i hvert fald en del af en løsning – på de skæve

[Nyrup Rasmussen]

uger, og vi har trods alt fået skabt et regelsæt, hvor det igen kan betale sig at gå på arbejde, også i en del af ugen. Og så har vi altså, fru Lilli Gyldenkilde, fået et historisk gennembrud for retssikkerheden for lønmodtagerne på arbejdsmarkedet, som jeg nok synes det er værd at hæfte sig ved.

Jeg kunne nævne flere eksempler, men jeg vil gerne sige, at det forekommer rimeligt at konstatere, at den sammenfattende vurdering af dette aftalekompleks og de lovforslag, vi nu skal tage stilling til, vil have en helt gennemgribende positiv betydning både på uddannelses-siden og i arbejdsmarkedspolitikken.

Kan vi så frygte, at vi i efteråret, uanset hvad fru Lilli Gyldenkildes parti og mit parti måtte ønske, står med et politisk flertal for noget helt andet? Jeg vil gerne sige, at det vil vi klart gå imod. Men jeg har vanskeligt ved at se, at den politiske situation herfor skulle kunne skabes i Folketinget. Jeg har været meget glad for det flertal, der har kunnet etableres sammen med Det Radikale Venstre, og som udtrykkeligt fastslår, at der ikke på denne side af de nye overenskomstforhandlinger kan ske forhøjelser af a-kasse-kontingenter for danske lønmodtagere. Dernæst, fru Lilli Gyldenkilde, har jeg meget svært ved at se for mig, at vi, efter at vi har fået fjernet den bureaukratiske udligningsform, skal se et nyt forslag af samme karakter. Jeg tror ikke på det, og i hvert fald skal der ikke være tvivl om vores hovedargument. Det skal nok også vise sig at bære igennem, hvis forslaget måtte se dagens lys igen.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Arbejdsministeren gjorde det her i anden omgang, at han talte lidt principielt om tingene. Blandt andet udtrykte han glæde over, at det nu var lykkedes at flytte vægtningen på dagpenge-området fra passive ydelser til mere aktivitet, ja, han talte endda om at rokke ved hegnspele. Jeg vil gerne sige, at der vel ikke er nogen her i Folketinget, som ikke er enige i, at det er meget bedre at betale pengene til uddannelse, til aktivitet, så vi kan få folk i kvalificeret arbejde, så folk kan få lov til at kvalificere sig til hvad som helst og komme ud og få arbejde. Det er der ingen der er uenige i, men det, man har gjort her, er efter min bedste mening, at man har indledt en helt ny praksis, nemlig at man med alle de fine ord siger til de arbejdsløse: Nu skal vi ikke

tage penge fra jer, nu skal vi sørge for, at vi får lavet nogle uddannelser til jer. Og så gør man i stedet det, at man laver en masse uddannelser, hvor vægtningen er, at halvdelen af dem er højere uddannelser og mellemuddannelser – jo, sådan er det, jeg kan da læse indenad, det kan enhver se på papiret, så det kan ikke nytte noget at ryste på hovedet ad det, hr. Nyrup Rasmussen!

Det er en ny praksis, at vi begynder at skulle finansiere pladser på højere uddannelser for arbejdsløshedspenge. Det vil jeg protestere imod; det var vel ikke det, der var meningen; det vil folk heller ikke kunne forstå. Folks forståelse af det er, at det er vigtigt og rigtigt, at man i stedet for at udbetale dagpenge sørger for at kvalificere folk til et bedre job, nemlig give dem uddannelse, og det sker der mildest talt ikke ret meget af her.

Jeg skal med det samme sige, at SF stemmer for disse uddannelser. Vi havde gerne set flere af dem. SF stemmer for, at arbejdsgivertilskuddet til arbejdsskadeforsikringen tages hjem igen og bruges til uddannelser. Vi er helt enige, hvad det angår. Vi ville bare gerne have haft nogle flere uddannelser til de arbejdsløse, til alle de kvinder, som er arbejdsløse, og det er meget lidt, der er kommet af det. Der er kommet 80 mio. kr. til opfyldelse af UTB-forliget, og det kan man vel ikke sige er hele verden. SF vil have lov til at kritisere et forlig, som vi ikke synes er godt nok, og som vi desværre ikke har haft indflydelse på, for når jeg ser tilbage på fase 1 i Sauntehusoplægget – vi står jo her med fase 2 – må jeg sige, at det var et bedre forlig, der kom ud af det, men da var SF også med.

Jeg skal også sige, at der er penge til at lave bedre og flere uddannelser, hvis der er vilje til det herinde. Der har hele tiden, siden jeg ved ikke hvornår, været midler, og her på det sidste er der også et flertal, som vil lave et CO₂-afgiftsfor-slag, som indbringer 3 mia. kr. For min skyld kan vi meget gerne bruge nogle flere af de penge, der indkommer dér, til nogle flere uddannelser, men lad os så lave nogle uddannelser til de arbejdsløse. Jeg tror, at der ligger 14 rapporter ovre hos arbejdsministeren om specielle ét-årige kvindeuddannelser, hvor kvinderne vel at mærke er kommet i arbejde bagefter. Det har overhovedet ikke været inddraget i forhandlingerne på nogen måde, at det skulle målrettes derhen.

[Lilli Gyldenkilde]

Jeg vil appellere om, at man, uanset hvor meget aftale man nu har lavet, i hvert fald sigter på, hvis man vil gøre passive penge aktive, at lade dem blive aktive for dem, det handler om, nemlig alle de alt for mange uden uddannelse eller meget korttidsuddannede, som er dømt til at blive ved med at være arbejdsløse, hvis ikke der gøres noget for dem.

Så skal jeg sige, at det glæder mig at høre, at arbejdsministeren stort set har fået det, som han ville have det. Han har fået et indgreb i de supplerende dagpenge og fået stramte rådighedsreglerne. Hjemsendelsesproblemet er der gjort noget ved, hvilket i øvrigt ikke var med i det oprindelige forslag. Det indførtes ad andre veje, bl.a. ved, at Det Radikale Venstre har foreslået det, og det synes jeg er godt. Det skal der også roses for, det skal der sandelig ikke klandres for.

Men så synes jeg, at man er helt fejl på den med hensyn til indgang til dagpengene og den reelle tilknytning. Vi kommer i den situation, at der på samme arbejdsplads kan arbejde to unge; den ene har stået ude ved porten og er blevet ansat på den måde, og den anden har fået en henvisning fra enten arbejdsformidlingen eller bistandskontoret. Der er blevet sagt: Der er arbejde ude hos Hansen, og hvis I stiller jer op derude og gerne vil ind at arbejde, er vi parate til at give jer 40 kr. i tilskud i timen, fordi vi meget gerne vil have, at I kommer ind på den arbejdsplads og kommer i arbejde.

Så står to unge ved siden af hinanden med samme arbejde – ja, de kan udføre nøjagtig samme funktioner – og man har lavet en ordning, hvorefter den ene kan komme ind i arbejdsmarkedssystemet – for man skal ikke tage fejl: Det er ikke kun dagpengesystemet, det handler om, det handler om at komme ind i arbejdsmarkedssystemet, hvor man kan forbedre sine muligheder fremover – mens den anden ikke kan. Det er altså ikke særlig socialt forsvarligt lavet.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Det var med nogen forbavselse, jeg hørte fru Lilli Gyldenkildes sidste indlæg med påstanden om, at en forøgelse af antallet af pladser ved dette forlig på omkring 70.000 elevuger på AMU, hvilket er en betragtelig forøgelse, nemlig en forøgelse på godt og vel 30 pct., skulle

være en bette ting, som skaber stor uretfærdighed. Dette, at der nu gives de unge flere uddannelsesmuligheder, giver lige netop den fremdrift og den udvikling, som betyder, at flere kommer ud af bistandssystemet. Der er tale om en reel aktivering både af de unge og ikke mindst over for arbejdsmarkedsuddannelserne. Også de kvinder, som fru Lilli Gyldenkilde er meget optaget af, skal Uddannelsesrådet nok finde ud af at give en forøget kapacitet, for de ved godt, hvor problemerne trykker. Jeg synes, vi skal komme ned på gulvet og begynde at diskutere problemerne ud fra den reelle situation. Ændringen af de supplerende dagpenge og det, der sker med hensyn til optjening og hjemsendelserne, altså i det hele taget det, der sker, når vi får dette utilsigtede misbrug ændret til aktivitet i form af uddannelse, skaber en god balance.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg vil opfordre hr. Ole Vagn Christensen til at lytte efter ordene i den ånd, de er sagt i. Jeg har netop stået og sagt, at det er godt, at der kommer flere uddannelsespladser. Men jeg synes, det kunne blive bedre, og jeg synes, der er nogle ting, man har glemt. Jeg synes, det er for dårligt, at der ikke er afsat mere end 80 mio. kr. til UTB. Jeg synes, det er for dårligt, at der ikke er tænkt på de specielle længerevarende kurser for kvinderne. Men det ville glæde mig, hvis denne debat fører til, at man under de videre forhandlinger, der skal være andre steder, vil tage det højtideligt, at der ligger 14 rapporter ovre på reolen hos arbejdsministeren, der peger på nogle uddannelsespladser, som er gode, som er fornuftige, og som fører – det viser i hvert fald de forsøg, der har været udført – til varigt arbejde bagefter. Det ville glæde mig meget, for jeg tror, at forslaget ville blive bedre af, at man kiggede på det i stedet for at skændes for skænderiets skyld.

Jeg kan godt forstå, at man forsvarer et forlig, man har indgået, men det må også være en ret for den, der står uden for forliget, at sige, hvor man synes det kunne være blevet bedre, og det være hermed sagt.

Formanden:

Jeg tror, vi efterhånden godt kan stile mod en afslutning på debatten. Jeg giver ordet til hr. Ole Vagn Christensen for en kort bemærkning,

[Formanden]

og det bliver i hvert fald en af de sidste i denne debat.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Fru Lilli Gyldenkilde sagde, at hun godt forstod, at man kunne være optaget af at forsvare sig. Jeg føler nu ikke, det er noget forsvar, der er behov for. Der er snarere behov for at få oplyst, hvad der står i aftalen, og hvordan den er sat sammen, således at man dér kan konstatere, at det, fru Lilli Gyldenkilde har fremført, overhovedet ikke har noget hold i virkeligheden.

Lone Dybkjær (RV):

Jeg vil indlede med den generelle bemærkning til fru Lilli Gyldenkilde, der siger, at det er for dårligt, at der ikke er afsat mere: Det gælder jo det hele, det gælder overalt i samfundet. Jeg er 100 pct. overbevist om, at også folkepensionister, SU-modtagere og alle mulige andre synes, det er for dårligt, at der ikke er afsat mere. Men man er nu engang nødt til at gå ind i en eller anden form for prioritering, og her har man altså prøvet at finde et kompromis.

Fru Lilli Gyldenkildes bemærkning om, at de højere uddannelser betales med arbejdsløshedsdagpenge, er virkelig meget søgt. Hvis man endelig skal sige, at der er nogen af de arbejdsløse, der finansierer noget som helst af dette her, er det en meget lille del af dette forlig. Sandheden er, at det meste betales af arbejdsgiverne, bl.a. ved, at man fjerner tilskuddet til arbejdsskadeforsikring.

Dernæst vil jeg gerne lige sige til arbejdsministeren, at vi under forhandlingerne ofte savnede dokumentation – det er også noget, fru Lilli Gyldenkilde har rejst i dag – og jeg vil bede arbejdsministeren huske – arbejdsministeren behøver for så vidt ikke at tage ordet af den grund; jeg er overbevist om, at han vil gøre det, når det er sagt – at vi faktisk aftalte, at vi skulle prøve at finde frem til en eller anden form for bedre dokumentation på dette område. Det er noget, vi har savnet i alle de år, hvor jeg har været med til at forhandle dagpenge og arbejdsløshed i det hele taget, og jeg synes, vi skulle benytte dette brede forlig til at sige, at nu skal vi have noget bedre dokumentation.

Angående bachelorsystemet vil jeg gerne sige til fru Lilli Gyldenkilde, at vi laver et hul i systemet. Sagen er, at man i øjeblikket under-

minerer SU, hvis der ikke sættes en prop i systemet. For det betyder, at man kan gå på halve dagpenge, dvs. 60.000 kr., og det kan ikke være meningen, at man skal underminere SU ad den vej, sådan at vi ligefrem opfordrer de unge til at gå ud og tage et års sabbat på fulde dagpenge og derefter tage uddannelsesydelser, som jo altså er næsten dobbelt så stor som SU.

I øvrigt vil jeg gerne sige, at jeg ikke synes, stramningen af rådighed er så dramatisk, som det er sagt. Der er tale om, at der kommer en stramning, hvis man ikke møder op, og det tror jeg de fleste mennesker vil synes er ganske rimeligt.

Hr. Kaj Poulsen var inde på nogle betragtninger om, at der måske bliver en gøgeungeeffekt, i det øjeblik man går fra passende til rimeligt arbejde. Det ved jeg ikke om man har dokumentation for – jeg personlig har ikke set det – men man kan da i hvert fald sige, at det, at vi skaffer de mange uddannelsespladser med dette her, jo i hvert fald modvirker det. Når jeg siger det på den facon, er det, fordi man kan anlægge to betragtninger med hensyn til at løse arbejdsløshedsproblemet: Dels er der noget helt generelt erhvervspolitisk, dels kan man sige, at man enten skal uddanne mere i den øverste ende, sådan at de kan gå videre og trække mere med sig, eller skal uddanne i den nederste ende, sådan at det har en effekt.

Jeg tror, man skal gøre begge dele for at få en effekt, og jeg synes, dette system er et udtryk for, at man forsøger at gøre begge dele. Derfor har jeg personlig ikke så store problemer med spørgsmålet om, hvad der er passende og rimeligt. Jeg synes også, at systemet med det frie uddannelsesvalg næsten fører til, at der må kræves noget mere for at få arbejdsløshedsdagpenge, hvis man må sige det på den facon.

Formanden:

Vi har været længe i huset, så der har været gode muligheder for at udveksle bemærkninger. Jeg må bede om, at vi nu får lidt ro i salen til at høre på de sidste indlæg i denne debat.

Lone Dybkjær (RV):

Dernæst vil jeg gerne sige til hr. Kaj Poulsen, at det er klart, at man kan diskutere, om det rigtigste er at være i dagpengesystemet eller i bistandssystemet. Ingen af delene er vel særlig ønskværdigt. Men jeg syntes altså, som jeg har

[Lone Dybkjær]

argumenteret for det, at det var rigtigt at indføre en oplæringsperiode. Jeg var oprindelig tilhænger af regeringens forslag.

Derudover vil jeg gerne over for hr. Kaj Poulsen kvittere for, at hr. Kaj Poulsen stemmer for de supplerende dagpenge. Jeg er enig med hr. Kaj Poulsen i, at det er et problem ved arbejdsløshed, at man mangler sin identitet, og at problemet vokser, fordi der kommer flere arbejdsløse. Derfor er det, vi skal koncentrere os om i den næste periode, efter min opfattelse ikke at diskutere a-kasse-kontingenter, dagpengeforhøjelser og den slags, men at diskutere, hvordan vi kan skaffe flere arbejdspladser, hvordan vi kan få et mere dynamisk erhvervslev, sådan at vi undgår hele tiden at køre rundt i besparelser på dagpengesystemet og i langt højere grad kan arbejde med spørgsmålet om at skaffe arbejde til så mange som muligt.

Til slut skal jeg i hvert fald for min del over for hr. Nyrup Rasmussen bekræfte, at det politiske billede ikke var sådan, at man kunne komme igennem alene ved at fjerne arbejdsskadedetilskuddet.

Formanden:

Så får fru Lilli Gyldenkilde sin sidste korte bemærkning, hvorefter der er én kort bemærkning til hr. Kaj Poulsen, og så lukker vi for den afdeling.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Vi kommer jo heller ikke videre, næsten uanset hvor mange korte bemærkninger man får. Man kan bare håbe, at det gør et vist indtryk dér, hvor der skal arbejdes videre med det. For vi ved jo alle sammen, at forliget er indgået, og vi ved, hvem der står bag det.

Jeg skal kvittere for debatten med fru Lone Dybkjær ved at sige, at jeg synes, at det, fru Lone Dybkjær sagde her til sidst, var noget af det fornuftigste, der er sagt under hele debatten. Det ville passe mig udmærket, hvis både regeringen og Socialdemokratiet ville være med på den idé, at vi nu holder op med at blive ved med at lave ændringer af dagpengesystemet og koncentrerer arbejdet om at skabe job og om at finde ud af, hvordan vi kommer arbejdsløsheden til livs. For vi diskuterer, som om der står et job til alle, når bare de kommer ud i den anden ende, og det gør der ikke. Der er nedlagt 19.000

job i 1990 i den private sektor i Danmark, så det er den opgave, der står foran os.

I øvrigt skal jeg anmode om, at vi får forslaget tilbage til udvalget. Jeg bliver nødt til at indkalde til et samråd, for der var et spørgsmål, arbejdsministeren ikke ville svare på, og som jeg bliver nødt til at få afklaret om der kan komme et svar på i udvalget.

Formanden:

Hr. Kaj Poulsen for en sidste kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

I anledning af fru Lone Dybkjærs bemærkning i debatten om 13-ugers-oplæringsperioden, om det er rigtigst at være i bistandssystemet eller i dagpengesystemet, vil jeg sige, at ingen af delene er rigtigt. Men Folketingets intention i den periode, hvor vi har haft dårlig beskæftigelse i Danmark, har været at få folk over i et arbejdsmarkedssystem, hvor vi har et uddannelsessystem, der kan uddanne folk til et arbejdsmarked, som man ikke har i bistandssystemet. Derfor er projekterne, løntilskudsordningerne, beregnet til at få bistandsklienterne ført over i et system, hvor der er uddannelsesmuligheder, hvor man kan opkvalificere folk til arbejdsmarkedet. Det er dér, jeg ser et problem, fordi vi nu fastholder folk i bistandssystemet, fordi kommunerne ikke har råd til det.

Hvad angår gøgeungeeffekten, er det klart, at vi kan stå og diskutere, hvilken effekt det får, men i den situation, hvor en arbejdsgiver kan vælge mellem højere og lavere uddannede personer, der er henvist, er jeg ikke i tvivl om, hvem han vælger, og så er det de dårligst uddannede, der kommer til at stå i sidste ende. Det er selvfølgelig en trossag, om det er 18 eller 12 måneder, det vipper på, men jeg er bange for regeringens hensigter, som jo er tre måneder. Dette her er et skridt på vejen, som jeg ikke synes vi skulle have trådt, og det er det, jeg har markeret.

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Kun to ganske korte bemærkninger. En første til fru Annette Just, som erkendte, at man fra Fremskridtspartiets side havde været positiv over for det oprindelige forslag, lovforslag nr. L

[Arbejdsministeren]

18; men på baggrund af en lang række ændringsforslag var fru Annette Just negativ over for det resultat, der foreligger nu, og det var den generelle synsvinkel, fru Annette Just anlagde i sit første indlæg, nemlig at det her var en socialisering af arbejdsmarkedet. Fru Annette Just undlod klogelig nærmere at dokumentere, hvordan det færdige resultat skulle være mere socialistisk end lovforslag nr. L 18. Jeg skal i øvrigt nok optræde særdeles hensynsfuldt over for fru Annette Just og blot konstatere, at fru Annette Just undlod at dokumentere sin påstand.

Den anden korte bemærkning er til fru Lone Dybkjær. Fru Lone Dybkjær sagde ganske vist, at jeg ikke behøvede at svare på det, der blev sagt, blot jeg gjorde det, fru Lone Dybkjær sagde. Men som den parlamentariske situation er, er det normalt klogest at gøre, hvad fru Lone Dybkjær siger, og det gør jeg meget gerne i denne sag i hvert fald. Jeg vil meget gerne arbejde for at få en større grad af dokumentation om alle de spørgsmål, vi har diskuteret under forligsdrøftelserne, og kan gøre opmærksom på, at der i lovforslag nr. L 18 er nogle bestemmelser, hvorefter der bliver bedre muligheder for at indhente statistiske oplysninger netop om a-kasse-systemet.

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Jeg skal gerne love, at den bliver kort, men jeg synes, det er uanstændigt, når arbejdsministeren i sin sidste bemærkning under dette punkt, som vi har diskuteret i så lang tid, kommer med det angreb, at han siger, vi har været positive over for forslaget ved førstebehandlingen.

Det er ikke korrekt; vi sagde, at vi ville gå positivt ind i udvalgsbehandlingen; det er ikke det samme som at sige, at vi ville gå ind for forslaget. Det har vi aldrig sagt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 2-29
vedtoges uden afstemning.

Underændringsforslag nr. 31 til ændringsforslag nr. 30

forkastedes, idet 17 stemte for, 103 imod.

Ændringsforslag nr. 30 og 32-37, § 1 med de foretagne ændringer, ændringsforslag nr. 38 om en ny affattelse af § 2, § 2 i den nye affattelse, ændringsforslag nr. 39 om en ny affattelse af § 3, § 3 i den nye affattelse og ændringsforslag nr. 1 til titlen
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

16) Anden behandling af lovforslag nr. L 19:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsmarkedsuddannelser. (Brugerbetaling, gebyr m.v.).

Af arbejdsministeren (Kirkegaard).

(Fremsat 27/12 90. Første behandling 15/1 91. Betænkning 27/5 91).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 2, § 1, således ændret, § 2 og ændringsforslag nr. 1 til titlen
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbe-